

EKONOMIHÖGSKOLAN
Lunds universitet

Kandidatuppsats 10p
Företagsekonomiska Institutionen
Januari 2007

IAS 36 p 134

Hur väl uppfylls upplysningskraven?

Författare

Björk, Ola
Grandér, Tobias
Tegmalm, Johan

Handledare:

Gunnar Wahlström

Sammanfattning

Titel:	IAS 36 p 134 - Hur väl uppfylls upplysningskraven?
Seminariedatum:	2007-01-18
Ämne/kurs:	FEK 582 Kandidatuppsats, Företagsekonomi, 10 poäng
Författare:	Ola Björk, Tobias Grandér, Johan Tegmalm
Handledare:	Gunnar Wahlström
Nyckelord:	Upplysningskrav, IAS 36, IFRS 3, Nedskrivningstest, Goodwill
Syfte:	Syftet med uppsatsen var att kartlägga huruvida upplysningskraven i IAS 36 p 134 uppfylldes i koncernernas årsredovisningar på Large Cap-listan. Om vi fann att upplysningskraven inte efterlevdes, hade vi för avsikt att utreda i vilken utsträckning och varför.
Metod:	Vi bestämde oss för att göra två undersökningar och valde att använda oss av både den kvalitativa samt den kvantitativa metoden. Deduktiv ansats var grunden i vår uppsats och vi valde att utnyttja den kvalitativa forskningen för att förtydliga de resultat vi erhöll genom den kvantitativa forskningen.
Teoretiskt perspektiv:	I litteraturgenomgången gick vi igenom regleringen av redovisningen. Problematiken med marknadsvärdering diskuterades och redovisningens kvalitativa egenskaper togs upp.
Empiri:	Empirin var uppdelad i två undersökningar. Den första studien genomfördes genom en granskning av företagens årsredovisningar. Den andra studien bestod av intervjuer med personer insatta i ämnet.
Slutsatser:	Granskningen av årsredovisningarna visade tydligt på att företagen inte uppfyllde upplysningskraven. Respondenterna gav skilda svar för vad anledningen till resultatet var. De var dock ense om att den första tiden var att betrakta som en inkörningsperiod samt att praxis och inarbetade rutiner skulle stävja problemet.

Abstract

- Title:** IAS 36 p 134 – How Well are the Disclosure Requirements Carried Out?
- Seminar date:** 2007-01-18
- Course:** FEK 582/Bachelor thesis in Business Administration, 10 Swedish credits (15 ECTS)
- Authors:** Ola Björk, Tobias Grandér, Johan Tegmalm
- Advisor:** Gunnar Wahlström
- Key words:** Disclosure requirements, IAS 36, IFRS 3, Impairment test, Goodwill
- Purpose:** The purpose of this thesis was to determine whether the disclosure requirements in IAS 36 p 134 were carried out in the group's annual reports in the Large Cap list. If we found that the disclosure requirements were not obeyed, we intended to investigate what was not obeyed and further why it was not obeyed.
- Methodology:** We decided to do two surveys using qualitative and quantitative methodology respectively. Deduction was the main approach in our thesis and we chose to use the qualitative methodology to clarify the results we received through our quantitative research.
- Theoretical perspectives:** In the literature chapter we discussed the regulation of accounting. The complexities of problems in the market valuation are emphasized and the qualitative virtues of accounting are discussed.
- Empirical foundation:** The empirical foundation was based on two surveys. The first study was accomplished through a survey of the companies' annual reports. The second study consisted of interviews with professionals familiar with the subject.
- Conclusions:** This study clearly showed that the companies did not succeed in carrying out the disclosure requirements. The respondents gave divided answers regarding the cause of the problem. However they agreed on that the first period of time was to be considered a trial-period and that praxis as well as routine would check the problem.

Förord

Vi vill först och främst tacka våra respondenter för att ha medverkat i vår undersökning. Ni tog Er tid att besvara våra frågor mitt i upprättandet av bokslutet och för det är vi väldigt tacksamma.

Vi vill även passa på att tacka vår handledare, Gunnar Wahlström, för snabba svar och stor välvilja i vägledning av arbetet.

Lund den 2 januari 2007

Ola Björk

Tobias Grandér

Johan Tegmalm

Förkortningar

BFN	Bokföringsnämnden
FAR	Föreningen Auktoriserade Revisorer
FASB	Financial Accounting Standards Board
GAAP	General Accepted Accounting Principals
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
NGM	Nordic Growth Market
RR	Redovisningsrådet

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 PROBLEMBAKGRUND	1
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	2
1.2 FORSKNINGSPRÅG	3
1.3 SYFTE	4
2. LITTERATURGENOMGÅNG	5
2.1 UTVECKLINGEN AV REDOVISNINGSPRÅG I SVERIGE	5
2.1.1 Bakgrund till regleringens framfart.....	5
2.1.2 Utvecklingen inom Sverige	6
2.1.3 Regleringens styrande element	6
2.2 GOODWILL	8
2.2.1 Tidigare normgivning	8
2.2.2 Nuvarande normgivning	9
2.3 NEDSKRIVNINGSTEST	9
2.4 REDOVISNINGENS KVALITATIVA EGENSKAPER	11
2.4.1 Jämförbarhet.....	11
2.4.2 Relevans/tillförlitlighet	12
2.5 ÖPPENHET	12
2.6 FÖRSIKTIGHETSPRINCIPEN	12
2.7 VERKLIGT VÄRDE	13
2.8 SAMMANFATTNING	15
3. METOD	16
3.1 METODVAL	16
3.1.1 Deduktion och Induktion.....	17
3.1.2 Kvantitativ metod.....	17
3.1.3 Kvalitativ metod.....	18
3.2 UNDERSÖKNING I.....	18
3.2.1 Val av årsredovisningar.....	18
3.2.2 Granskning av årsredovisningar	19
3.2.3 IAS 36 p 134.....	19
3.2.4 Kommentar till respektive punkt	20
3.2.5 Jämförelse av nyckeltal.....	22
3.3 UNDERSÖKNING II	22
3.3.1 Val av respondenter	22
3.3.2 Genomförande	22
3.4 INFORMATIONSSÖKNING	23
3.5 KÄLLKRITIK.....	24
3.6 RELIABILITET OCH VALIDITET.....	24
3.6.1 Undersökning I	24
3.6.2 Undersökning II	25
3.7 METODKRITIK.....	25
3.8 SAMMANFATTNING	25

4. UNDERSÖKNING I - ÅRSREDOVISNINGAR.....	27
4.1 GRANSKNING AV ÅRSREDOVISNINGAR.....	27
4.2 NYCKELTAL.....	32
4.2.1 Nyckeltal I - Goodwillandel.....	32
4.2.2 Nyckeltal II – Skuldsättningsgrad.....	33
4.2.3 Nyckeltal III – Vinst per aktie.....	35
4.2.4 Nyckeltal IV – Omsättning per aktie.....	36
4.2.5 Nyckeltal V – Val av revisionsbyrå.....	37
4.3 SAMMANFATTNING.....	38
5. UNDERSÖKNING II - INTERVJUER.....	40
5.1 SAMMANSTÄLLNING AV INTERVJUERNA.....	40
5.1.1 Allmänt kring redovisning av goodwill.....	40
5.1.2 Anledning till skillnader i upplysningarna.....	41
5.1.3 Respondenternas egna tankar.....	42
5.2 SAMMANFATTNING.....	44
6. SLUTDISKUSSION.....	45
6.1 FORSKNINGSFRÅGORNA BESVARAS.....	45
6.1.1 Forskningsfråga I.....	45
6.1.2 Forskningsfråga II.....	46
6.2 STUDIENS TEORETISKA BIDRAG.....	46
6.2.1 Del I.....	46
6.2.2 Del II.....	47
6.3 REFLEKTIONER ÖVER STUDIENS SLUTSATSER.....	48
6.4 FÖRSLAG TILL FORTSATT ARBETE.....	48
KÄLLFÖRTECKNING.....	50
ÅRSREDOVISNINGAR.....	50
LITTERATUR.....	51
ARTIKLAR.....	52
ELEKTRONISKA KÄLLOR.....	53
BILAGA.....	54
BILAGA 1 – INTERVJUFRÅGOR.....	54

1. Inledning

I detta kapitel presenteras uppsatsens problemområden med avsikt att introducera ämnet för läsaren. Vi redogör för hur införandet av IFRS 3 har påverkat redovisningen av goodwill, samt för bakomliggande orsaker till regleringen av nya redovisningsprinciper. Slutligen formulerar vi vårt syfte och våra forskningsfrågor.

1.1 Problembakgrund

Förändringens vindar blåser friskt än en gång på redovisningsområdet. Våren 2004 gav IASB ut den nya standarden *IFRS 3 Business Combinations* som skall användas vid redovisning av företagsförvärv. Till följd av publiceringen av IFRS 3 har reglerna i IAS 36 om nedskrivningar och IAS 38 om immateriella tillgångar reviderats och uppdaterats.

Förändringen av IAS 38 kommer att innebära att fler tillgångar än tidigare ska identifieras och redovisas skiljt från goodwill (*FAR INFO nr 4:184 (2004) s 22*). Exempel på detta kan vara varumärken, kundstockar och serviceavtal om identifiering av dessa kan göras och om de uppfyller tillgångskriterierna i IFRS (*IASB's Föreställningsram p 49a*). Från och med 2005 skall samtliga europeiska noterade¹ företag följa EU:s IAS-förordning som stadgar att IAS/IFRS redovisningsstandard skall användas vid upprättande av koncernredovisning (*FAR INFO nr 4:184 (2004) s 22*).

Revideringen av IAS 36 kommer bland annat att innebära ändrade regler för hur ett nedskrivningstest av goodwill skall presenteras i årsredovisningen. Ytterligare en nyhet är att goodwill inte längre skall vara föremål för planerlig avskrivning utan värdet på goodwill ska prövas årligen (*FAR INFO nr 4:184 (2004) s 22*). Prövning av värdet kan även komma att bli aktuellt om det finns indikationer på värdeminskning under andra delar av året (*IFRS 3 p 55*).

I och med IFRS 3 har man alltså gått ifrån avskrivningsförfarandet och istället beslutat att företagen skall marknadsvärdera tillgångar och skulder (*Whittington, Geoffrey (2005) s 136*). Den tidigare redovisningen med tonvikt på försiktighetsprincipen och ett återgivande av faktiska transaktioner har alltså lämnats till förmån för marknadsvärderingsförfarandet (*Cederberg, Olof; Thorell, Per (2005) s 4*).

¹ Med noterade företag avses i Sverige de företag som har aktier eller skuldebrev på Stockholmsbörsen, som numera är en del av *Nordic Stock Exchange*, samt Aktietorget och NGM (*Ernst & Young (2005) s 2*)

Det förfarande som tidigare användes av noterade företag i Sverige, när det gällde goodwill, gick ut på att goodwill redovisades till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar i enlighet med RR 17. Avskrivningarna gjordes utefter en bedömd livslängd, vilken oftast uppgick till maximalt 20 år. Huruvida det förelåg någon indikation på värdeminskning av goodwillposten, bedömdes vid bokslutstillfället (*Persson, Lars-Erik; Hultén, Karin (2006) s 29*).

En viktig faktor kring framväxten av reglering på redovisningsområdet är de finansiella kriser som ligger efter oss i tiden. Flertalet av dessa uppstod på grund av brister i de redovisningsprinciper som tillämpats (*Jönsson, Sten (1991) s 527*). Det tros vara Kreugerimperiets undergång² som bidrog till kravet på obligatorisk revision för noterade företag och mot enhetlighet inom redovisningsprinciper (*Flesher, Dale L; Flesher, Tonya K (1986) s 421-422*). I ett tidigt stadium tillkom regleringar främst för att skydda intressenterna mot regelrätt bedrägeri. De uppgifter som offentligt lämnades ut var oftast ytterst sparsamma då man inte öppet ville lämna ut företagsinformation som kunde användas av konkurrenter. I och med det ökade privata ägandet i företagen kunde inte längre aktieägarna hållas ovetande om företagets ekonomiska ställning (*Jönsson, Sten (1991) s 528-530*).

1.2 Problemformulering

Enligt IFRS skall företagets finansiella rapporter idag tillgodose såväl investerare som anställda och långivares behov av information (*IASB's Föreställningsram p 9*). De finansiella rapporterna skall vara lättbegripliga för användare som besitter rimlig kunskap om affärsverksamhet, ekonomi och redovisning. Jämförbarheten mellan företag och över tidsperioder är en annan viktig aspekt, varför likartade transaktioner och värderingsprinciper måste redovisas på ett likformigt sätt (*IASB's Föreställningsram p 39*).

I och med införandet av IFRS 3 hoppas man kunna uppnå en ökad harmonisering kring hur företagsförvärv redovisas. En av anledningarna till införandet av de nya reglerna var att öka jämförbarheten företagen emellan då det nu är tänkt att alla skall följa samma redovisningsregler (*FAR INFO (2004) nr 4:184 s 22*).

Övergången till IFRS 3 innebär att tillgångar och skulder vid företagsförvärv fortsättningsvis skall värderas till verkligt värde samt att denna värdering görs av företagen själva, ett förfarande som kan låta bra i teorin men samtidigt vara svårt att fastställa praktiskt. Värdering av poster till dess verkliga värde kan ge

² Kreugerimperiets undergång var en ekonomisk kris orsakad av Kreugerkoncernens ekonomiska sammanbrott och konkurs 1932. Utredningarna efter konkursen visade på stora brister i bokföringen och oegentligheter i koncernen, och på dess katastrofala ekonomiska ställning (*Jönsson, Sten (1991) s 529*).

utrymme för subjektiva bedömningar och i så fall brista i tillförlitlighet. En annan tanke skulle kunna vara att företagen vid motivering av sina bedömningar inte ger en helt ärlig bild av de faktorer som vägts in, i syfte att inte lämna ut för mycket information kring företaget varför även redovisningens relevans riskerar att bli lidande. De nya och rigorösare upplysningskraven i IFRS 3 skulle emellertid kunna ge en bättre jämförbarhet då företagen på ett mer utförligt sätt måste redovisa och motivera sitt agerande (*Deloitte (2005) s 4*).

Under arbetets gång har många frågor väckts, flertalet av dessa har vi dock fått lämna därhän då vi är måna om att inte glida ifrån det vi egentligen vill granska. Det vi velat undersöka är hur väl företagen fyller de nya och mer omfattande upplysningskraven kring hur beräkningar och antaganden gjorts vid nedskrivningstest av goodwill. Då samtliga företag som redovisar goodwill måste utföra ett nedskrivningstest åtminstone en gång per år har det fallit sig naturligt att begränsa sig till att endast granska hur väl företagen uppfyllt punkterna i IAS 36 p 134. Denna punkt måste nämligen samtliga företag använda sig av för att visa sitt tillvägagångssätt vid nedskrivningstestet. Anledningen till att vi inte valt att granska de övriga upplysningspunkterna, IAS 36 p 126-137, är för att flertalet av dessa punkter inte behöver användas annat än då företagen genomfört nedskrivningar, ett förfarande som endast förekommit i sex av företagen i vårt urval i 2005 års årsredovisningar.

I en studie som gjorts på samtliga 261 företag på Stockholmsbörsen kunde man utläsa att i genomsnitt 52 procent av köpeskillingen vid företagsförvärv utgjordes av goodwill (*Gauffin, Björn; Nilsson, Sven-Arne (2006) s 40-42*). Då det onekligen rör sig om omfattande belopp som årligen skall testas för nedskrivning tycker vi att ämnet i högsta grad är såväl relevant som aktuellt. I och med ovan sagda närmar vi oss det vi avser att utreda, nämligen hur väl de utökade upplysningskraven efterlevs i IAS 36 p 134, kring nedskrivningstestet av goodwill.

1.2 Forskningsfrågor

- 1. Brister företagen i upplysningskraven rörande nedskrivningstestet av goodwill enligt IAS 36 p 134?*
- 2. Om så är fallet, vad kan anledningen till detta vara?*

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att kartlägga huruvida upplysningskraven i IAS 36 p 134 uppfylls i koncernernas årsredovisningar på Large Cap-listan. Om vi finner att upplysningskraven inte efterlevs, har vi för avsikt att utreda i vilken utsträckning och varför.

2. Litteraturgenomgång

Detta kapitel inleds med att förklara hur utvecklingen av redovisningsreglerna i Sverige har framkommit och vilka som är de pådrivande krafterna. Vi beskriver sedan kortfattat hur goodwill redovisades enligt de gamla reglerna i RR och hur införandet av IFRS har förändrat de nuvarande redovisningsreglerna. Slutligen diskuteras de kvalitativa egenskaper och grundläggande principer inom redovisningen som är relevanta för studien.

2.1 Utvecklingen av redovisningsregler i Sverige

Innan vi kommer fram till den regel i IASB's regelverk vi avser behandla, finner vi att det är av vikt att diskutera på ett mer grundläggande plan vad som drivit utvecklingen framåt och fört oss till det regelverk som används idag. Den inledande genomgången är till för att ge läsaren ett vidare perspektiv och ökad förståelse för de krafter som påverkar redovisningen. Vi har valt att stödja diskussionen på tre artiklar, av välkända författare, som bygger på logiska resonemang kring hur omvärldsfaktorer påverkar företagets redovisning.

2.1.1 Bakgrund till regleringens framfart

Redovisningen låg från början endast i ägarens intresse och upprättades i syfte att kunna följa verksamheten och dokumentera viktigare händelser. Med tidens gång har både staten och marknaden fått inflytande i hur redovisningen skall utformas och ställt fler och fler krav på ökad insyn. Jönsson (1991) skriver i sin artikel om hur företagen, i och med 1928 års Kommunalskattelag, skulle börja beskattas på det redovisade resultatet, varefter staten fick ett stort intresse i att koppla redovisningen till skattelagstiftningen. Den industriella tillväxten och dess framfart ledde till att företagen behövde externa finansmedel för att kunna följa utvecklingstakten. Finansiärer och banker som försåg företagen med finansiella medel började således också att ställa krav på bättre insyn och mer information kring företagets räkenskaper, vilket kan anses vara en fullt naturlig utveckling.

Den svenska redovisningsregleringen var vid detta skede emellertid tämligen bristfällig. Det kom dock en händelse vilken satte fart på den svenska regleringen på redovisningsområdet, Kreugerkraschen som inträffade på 1930-talet. De som lånat ut kapital till Kreuger fick ta emot en rejäl ekonomisk smäll. Staten gick in och agerade för att så långt som möjligt eliminera risken för att något liknande skulle kunna ske igen och samtidigt minska den oro för framtida bedrägerier som fanns hos investerare och långgivare (Jönsson, Sten (1991) s 527ff).

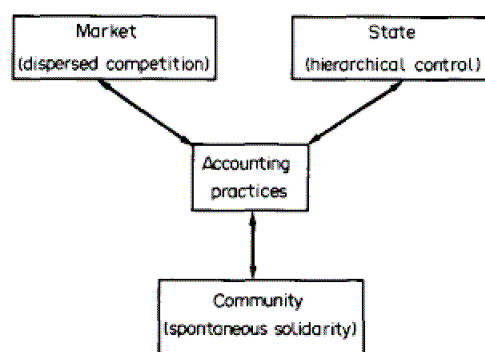
2.1.2 Utvecklingen inom Sverige

Enligt Willmott et al (1992) har den svenska redovisningen varit starkt influerad av den tyska motsvarigheten ända sen Hansans storhetstid på 1300 och 1400-talet. Det var först under andra världskriget som Sverige ändrade sin syn på hur redovisningsregleringen skulle fungera och istället började influeras av de anglosaxiska ländernas reglering på redovisningsområdet. I Sverige har förhållandet mellan staten och redovisningsprofessionen förändrats på ett unikt sätt. FAR, Föreningen Auktoriserade Revisorer, som bildades 1923 har gett ut rekommendationer på redovisningsområdet sedan 1949 och har kompletterat såväl statens reglering som utvecklingen utav praxis. Staten tillsatte sedermera BFN, Bokföringsnämnden, 1976 i syfte att upprätthålla *god redovisningssed*. Grunden till detta var att FAR ansågs ha ett alltför stort privat intresse i hur regleringen utformades då samtliga medlemmar var revisorer (Willmott et al (1992) s 45).

RR, Redovisningsrådet, bildades av staten år 1989 staten och tog över den roll som FAR tidigare haft som normgivare. Meningen var att RR skulle driva svensk normgivning så att den mer och mer närmade sig internationell praxis. Detta eftersom svenskt näringsliv i högsta grad är internationellt och en betydande del av ägarna består av utländska placerare (www.redovisningsradet.se).

2.1.3 Regleringens styrande element

Man kan i litteraturen följa redovisningsregleringens framfart och förändringar över tiden. Streeck & Schmitter (1985) diskuterar tre krafter i sin artikel som påverkar regleringen: staten, marknaden och samhället. Man härleder även ett antal principer, *dispersed competition*, *hierarchical control* och *spontaneous solidarity*, som kopplas till de ovan nämnda krafterna.

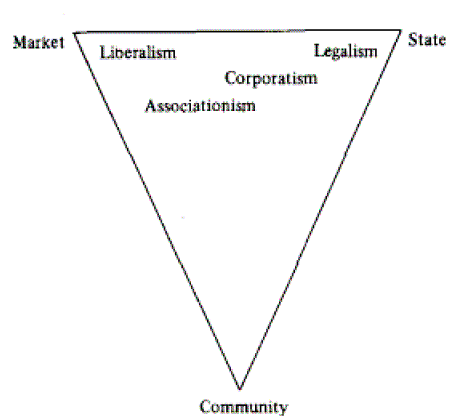
Källa: Puxty et al (1987) s 277

Dispersed competition handlar om hur företagen försöker maximera sin vinst samtidigt som kunderna kan dra nytta av de fördelar som konkurrensen företag emellan ger dem. *Hierarchical control* har att göra med den kontroll staten söker uppnå genom reglering och lagar och på så sätt påverka människors beteende i

den riktning man vill. Sist men inte minst kommer *spontaneous solidarity* som står för att olika intressen i samhället med gemensamma värderingar vill skapa regler utifrån egna behov. En blandning av dessa principer är av vital betydelse då man söker analysera utvecklingen av redovisning, man kan alltså inte utgå från enbart en princip utan måste ta samtliga i beaktande (Puxty et al (1987) s275).

Den modell och det tänkande som Streeck & Schmitter presenterade i sin artikel har sedermera använts av andra författare. Puxty et al (1987) har i en artikel granskat regleringen i fyra olika länder (USA, Storbritannien, Tyskland och Sverige) och försökt kartlägga skillnader i hur man i respektive land sköter regleringen på redovisningsområdet. Här diskuteras och kritiseras Streeck & Schmitters modell. Ett par av de begränsningar man tar upp är att modellen saknar en historisk dimension och har för smalt fokus då den enbart behandlar den nationella miljön och inte tar globaliseringen i beaktande.

Kontrollmekanismerna samhälle, stat och marknad är deltagande i samtliga länder men på olika sätt. Puxty använder sig av begreppen *legalism* och *liberalism*. Legalism ger uttryck för det förhållande där staten i väldigt stor utsträckning styr regleringen av redovisningen. Liberalism som kan sägas stå i motsats till legalism styrs istället av de behov och krav som marknaden har. Begreppen legalism och liberalism är att se som två tillstånd, vilka i sin renaste form inte står att finna i något av länderna. Staten och marknaden är involverade i styrandet av redovisningens reglering i samtliga länder men i varierande grad (Puxty et al (1987) s 282-283).

Källa: Puxty et al (1987) s 283

Samhället som är modellens tredje komponent har enligt Puxty stort inflytande i vissa länder. Det faktum att det finns intresseorganisationer, exempelvis FAR, med stort erkännande på redovisningsområdet gör att dessa på grund av sin kunskap kan vara med och påverka redovisningsregleringen. Normgivningen kan av intresseorganisationerna sedan styras efter det förhållande som råder, alltså om det är staten eller marknaden som har den normbildande kraften. De olika tillstånd som Puxty här diskuterar kallar han *associationism* och *corporatism*. Vid corporatism är det statens intressen som intresseorganisationerna riktar in sig på och vid associationism således marknadens. Puxty placerar Sverige under

begreppet corporatism då vi har en stark statlig inblandning men även intresseorganisationer som RR och FAR vilka haft ett framträdande inflytande (Puxty et al (1987) s 285).

Jönsson (1991) diskuterar den svenska redovisningens utveckling utefter Streeck & Schmitters ovan nämnda kontrollmekanismer. Jönsson hävdar att redovisningsreglering drivs på när det identifieras ett behov av reglering samt att det då måste finnas en organisation vilken är trovärdig nog att ikläda sig rollen som normgivare. Organisationen måste vara respekterad på det område som berörs för att regleringen inte skall ifrågasättas. Den svenska staten har enligt Jönsson varit flexibel och låtit andra intressenter ta del i regleringsarbetet. För att ta ett exempel kan FAR nämnas som haft ett stort och betydande inflytande på den svenska regleringen även fast staten innehåft en stark ställning. Under 1980-talet minskade den roll som staten haft till förmån för de krav som den växande kapitalmarknaden ställde. Följden av detta, menar Jönsson, blev att normgivarna istället började rikta en del av rekommendationerna mot kapitalmarknaden.

Införandet av IFRS 3 och de nya regler som gäller för upplysningar kring nedskrivningstestet av goodwill, skulle man kunna tolka som ett steg mot att intresseföreningar fått ett ökat inflytande vad gäller den normgivande kraften och att staten fått vika undan i motsvarande utsträckning. Redovisningen av goodwill och dess värde skedde förr enligt Redovisningsrådets rekommendationer. Hur detta förfarande skiljer sig mot de nuvarande reglerna i IFRS behandlas i nästa avsnitt.

2.2 Goodwill

Vid företagsförvärv kan det hända att köpeskillingen inte motsvarar de identifierade nettotillgångarnas verkliga värde. När skillnaden mellan köpeskillingen och de förvärvade tillgångarna är positiv uppkommer en restpost som benämns goodwill. Skulle köpeskillingen istället understiga tillgångarnas värde uppkommer *negativ skillnad* som intäktsredovisas direkt i resultaträkningen (IFRS 3 (2006), Bilaga A "Definitioner" s 115). Det värde, till vilket man inte kan knyta en specifik tillgång, kan således sägas vara goodwill.

2.2.1 Tidigare normgivning

I och med införandet av IFRS 3 gäller nya regler för redovisning av goodwill efter förvärvet. Den tidigare normgivningen, vilken gavs uttryck för i RR 1:00 och RR 17, gav att goodwill redovisades till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar. Avskrivningar skulle göras utefter en bedömd nyttjandeperiod, vilken oftast uppgick till 20 år. Vid varje bokslutstillfälle skulle även bedömas huruvida det förelåg en indikation på värdeminskning i

goodwillposten. Bedömdes goodwillposten ha minskat i värde skulle denna värdeminskning prövas med ett nedskrivningstest. Vid belopp av väsentlig storlek för företagets redovisning i helhet skulle upplysningar, om exempelvis diskonteringsräntan och hur återvinningsvärdet beräknats lämnas i årsredovisningen (*Persson, Lars-Erik; Hultén, Karin (2006) s 30*).

2.2.2 Nuvarande normgivning

Efter införandet av IFRS 3 redovisas goodwill nu istället till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade nedskrivningar. Man företar ej längre avskrivningar utan definierar goodwill som en immateriell tillgång med obestämbar nyttjandeperiod. Det som nu istället görs är en årlig nedskrivningsprövning av det redovisade värdet även om det inte föreligger indikation på värdeminskning. Oavsett tidpunkt skall ytterligare nedskrivningsprövningar förekomma då tecken på värdeminskning är förhanden. Nedskrivningen av goodwill får inte, till skillnad från tidigare normgivning, återföras (*FAR INFO (2004) s 22*).

I FAR INFO nr 4:184 (2004) kommenterar Sven-Arne Nilsson den nuvarande normgivningen. IFRS 3 var ett viktigt steg mot att slutligen uppnå internationell konvergens inom sättet att redovisa kring rörelseförvärv. Från början var FASB, den amerikanska motsvarigheten till IASB, också inne på spåret att behandla redovisningen av goodwill med årliga avskrivningar. Emellertid gjorde politiska påtryckningar i USA att FASB ändrade sig. Hade det inte varit för detta hade vi antagligen idag haft kvar samma förfarande som tidigare.

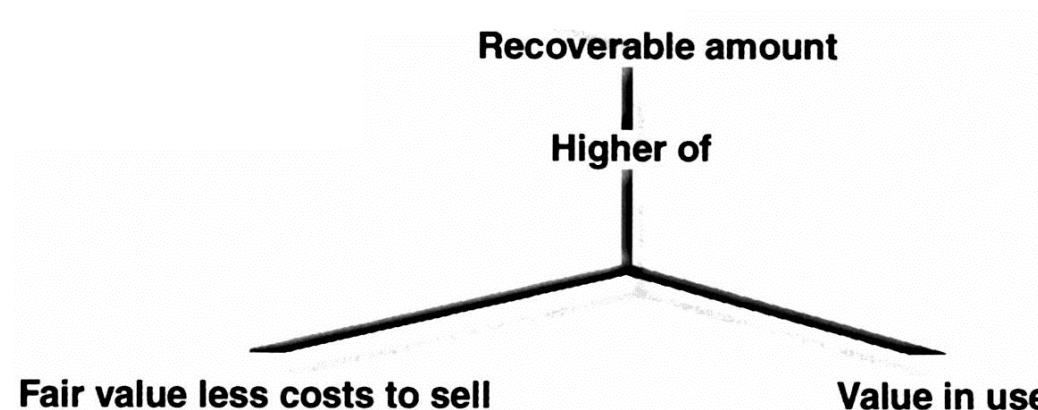
Sven-Arne nämner även Geoffrey Whittingtons³ avvikande mening i frågan. Whittington menar att man i IFRS 3 sätter tilltro till en värdenedgångsprövning, vilken kan vara otillförlitlig. Geoffrey hade önskat att få behålla den dåvarande metoden, att löpande skriva av goodwill och komplettera den med värdenedgångsprövning, men anser samtidigt själv att inte heller detta sätt uppnår syftet att värdera förbrukningen av goodwill på ett perfekt sätt.

2.3 Nedskrivningstest

Införandet av IFRS 3 innebar en revidering av IAS 36 *Nedskrivningar* och IAS 38 *Immateriella tillgångar*. En stor förändring i IAS 36 är att goodwill inte längre får skrivas av löpande, utan skall istället årligen nedskrivningsprövas. IAS 36 föreskriver att en tillgång, såväl materiell som immateriell, inte får redovisas till högre värde än dess återvinningsvärde, *recoverable amount* (*McDonell, John (2005) s 17*). Med återvinningsvärde menas i detta sammanhang det högsta av

³ Professor Geoffrey Whittington var vid tidpunkten för artikeln en av ledamöterna i IASB.

verkligt värde minus försäljningskostnader⁴, *fair value less costs to sell* och nyttjandevärdet, *value in use* (IAS 36 p 18).

Källa: McDonnell, John (2005)

Principen att en tillgång inte får tas upp till ett högre värde än dess återvinningsvärde var redan väletablerad innan IAS 36 togs i bruk. Vad IAS 36 istället har medfört är att beskriva ett metodiskt tillvägagångssätt för hur man upplyser kring nedskrivningstestet och hur man mäter de belopp som identifieras. IAS 36 kan således sägas vara en "how-to" standard (McDonnell, John (2005) s 17).

Det första steget vid ett nedskrivningstest är att fördela ut goodwillposten på koncernens berörda kassagenererande enheter (McDonnell, John (2005) s 18), exempelvis marknadssegment, kundsegment och dotterföretag (Ernst & Young (2005), "IFRS 3 - Företagsförvärv"). Med kassagenererande enhet menas den minsta identifierbara grupp av tillgångar som genererar kassaflöden, och som är avskild från andra tillgångar eller grupper av tillgångar som genererar kassaflöden (McDonnell, John (2005) s 18).

Efter det jämförs det redovisade värdet mot det beräknade återvinningsvärdet, inklusive den goodwill som hänförs till den specifika kassagenererande enheten (*ibid.*). Det verkliga värdet minus försäljningskostnader är i många fall svårt att fastställa med rimlig säkerhet, då det kan vara svårt att förutspå vad en eventuell motpart är beredd att betala. I praktiken används således nyttjandevärdet oftast som utgångspunkt för beräkningen (Deloitte (2005) s 11). Nyttjandevärdet är en uppskattning på nuvärdet av framtida kassaflöden, vilka bygger på budgetar och prognoser för en fastställd framtida tidsperiod. Nuvärdet bygger i sin tur på en diskonteringsfaktor som skall avbilda den enskilda tillgångens risk (IAS 36 p 35).

I det fall återvinningsvärdet är lägre än det redovisade värdet på den kassagenererande enheten skall nedskrivning alltså ske. I första hand är det goodwill som skrivs ner, återstår nedskrivningsbehov efter det att goodwill helt

⁴ Benämns även som nettoförsäljningsvärde.

skrivits ned fördelas resterande nedskrivningsbehov på enhetens övriga tillgångar (IAS 36 p 135).

Nedskrivningstestet kan tyckas vara ett tämligen tekniskt förfarande som samtidigt anses ge utrymme för subjektivitet och godtycklighet vid dess beräkningar och antaganden om prognoser. Att blanda in subjektivitet i redovisningen riskerar att åsidosätta de kvalitativa egenskaper som redovisningen förväntas ha enligt IASB's Föreställningsram.

2.4 Redovisningens kvalitativa egenskaper

Redovisningens kvalitativa egenskaper är till för att göra informationen i de finansiella rapporterna brukbar för användarna. Dessa egenskaper står att finna i IASB's Föreställningsram. De egenskaper vi senare kommer att knyta an till i vår framställning är jämförbarhet, relevans och tillförlitlighet. Paradigmskiftet från användandet av historiska värden, vid fastställandet av goodwillposten, till marknadsvärdering diskuteras slutligen utifrån ett antal olika perspektiv.

Ett av de uttalade målen med införandet av IFRS 3 var att öka jämförbarheten i redovisningen företag emellan, såväl internationellt som nationellt (*FAR INFO (2004) s 22*). För att siffror och redovisningsmått skall kunna vara jämförbara, bygger det i sin tur på att de ska vara tillförlitliga och relevanta. IASB's definition på tillförlitlighet och relevans behandlas därför nedan.

2.4.1 Jämförbarhet

Jämförbarhetsprincipen innebär att liknande ekonomiska transaktioner skall behandlas likadant i redovisningen över olika tidsperioder och mellan olika företag (*Belkaoui, Ahmed (1991) s 237*). Tillämpningen av principen gör att de finansiella rapporterna blir mer jämförbara och användbara. Resultat- och balansräkningar blir följaktligen lättare att relatera till varandra eftersom värdering av tillgångar och skulder har skett på likartat eller samma sätt. Risken för att företagsledningen manipulerar med siffrorna undviks genom att konsekvent använda samma redovisningsmetod över tiden (*ibid.*).

En viss försiktighet bör dock iakttas vid användandet av konceptet jämförbarhet. Att konsekvent använda sig av historiska transaktioner, i tider då prisbilden fluktuerar kraftigt, skapar en orealistisk bild av verksamheten och dess tillgångar. Jämförbarhet över tiden har direkt koppling till relevansen i företagets prognoser, då extrapolering av framtida kassaflöden antas vara baserade på samma redovisningsregler och beräknade utefter dessa. Att redovisningen ska vara jämförbar över tiden är dock inte tänkt att hindra anpassningen till nya lagar och rekommendationer, istället skall jämförelseinformation lämnas vid byte av

redovisningsprincip eller motsvarande (*Hendriksen, Eldon S; Van Breda, Michael F (1991) s 143*).

Mellan företag har jämförbarhet en uppenbar förbindelse med *relevans*. När investerare på aktiemarknaden väljer mellan olika företag att investera i, utefter deras redovisningsmått och nyckeltal, fordras att dessa mått är jämförbara (*Smith, Dag (2000) s 32*). Man skall kunna jämföra exempelvis avkastningsmått, såsom räntabilitet på eget kapital, mellan olika alternativ för att bedöma vilket av dem som haft högst avkastning och lönsamhet under perioden (*IAS Föreställningsram p 39*).

2.4.2 Relevans/tillförlitlighet

Om information har tillräckligt högt värde för att användas som beslutsunderlag är den *relevant* enligt IASB. Relevant information påverkar således användarens beslut genom att underlätta bedömningar av redan inträffade, nutida eller framtida händelser. Genom att ha hög relevans på sin information minskar man även osäkerheten inför framtida utfall (*IASB's Föreställningsram p 26*).

Tillförlitlighet är ett mått på hur väl redovisningen avspeglar det den är menad att avspegla (*Kam, Vernon (1990) s 522*). Redovisningen ska alltså inte innehålla några väsentliga felaktigheter eller vara vinklad (*IASB's Föreställningsram p 31*).

2.5 Öppenhet

Belkaoui (1985) behandlar principen om öppenhet i sin artikel. Öppenhet, *full disclosure*, innebär att alla finansiella rapporter, vid utförandet, skall innehålla korrekt information och visa samtliga kritiska händelser som påverkat företaget under perioden. Informationen som offentliggörs skall vara tillräckligt fullständig för att inte kunna vara missledande för investerare. Ingen information får således undanhållas för intressenterna. Principen om full öppenhet lämnar dock vissa frågor efter sig. Belkaoui anser att det är oklart vad principen exakt inbegriper och huruvida den tar hänsyn till all sorts data. Att lämna ut för mycket information är i sig också missledande (*Belkaoui, Ahmed (1985) s 237-238*).

2.6 Försiktighetsprincipen

Försiktighetsprincipen är sedan länge djupt rotad i svensk redovisning. Principen kan ses som ett allmänt förhållningssätt i vilket man i valet av två möjliga värden ska välja det lägsta för tillgångar, respektive det högsta för skulder. Detta innebär

att man har redovisat realiserade förluster men inte velat riskera att redovisa realiserade vinster, ett sorts asymmetriskt risktagande. Subjektiva bedömningar är alltså här tillåtna så länge de bygger på pessimistisk och inte optimistisk grund (Barlev, Benzion; Haddad Joshua Rene (2003) s 387ff).

Det finns flertalet diskuterade för och nackdelar med försiktighetsprincipen. Hendriksen & Van Breda (1991) tar bland annat upp att, ovan nämnda asymmetri kan få negativa konsekvenser vad gäller jämförbarheten mellan perioder. Då de utgående värdena är för försiktigt värderade riskerar de ingående värdena att bli för låga, varefter framtida resultat överskattas. Detta leder i sin tur också till att jämförbarheten företag emellan, och inte bara över olika tidsperioder, blir sämre. En fördel som tas upp av Vernon (1990), är att försiktighetsprincipen dämpar den naturliga och överdrivna tendens till överoptimism som finns hos företagsledningen. Vernon (*ibid.*) tar upp svårigheten i att dämpa optimism och framkalla pessimism i ett enkelt exempel;

"En dollar i vinst skapar mer optimism än vad en dollar i förlust skapar pessimism" (*ibid.*)

2.7 Verkligt värde

Debatten kring marknadsvärdering av tillgångar och skulder har under årens lopp varit extensiv och diskuterats av flertalet författare. I denna del av vår litteraturgenomgång tar vi upp olika tankesätt och infallsvinklar kring begreppet. De två "motparterna" i vår framställning utgörs av Barlev & Haddad (2003) som kan sägas vara positiva och Kam (1990) som kan anses vara mer restriktiv inför paradigmskiftet mot marknadsvärdering.

Barlev & Haddad menar att rapporter baserade på försiktighetsprincipen ger företagsledningen en dominant roll vid utformningen av de finansiella rapporterna gentemot intressenterna. Anledningen till att det är så finner man i det principal-agent förhållandet som råder då företagsledningen har en bättre insyn i och kunskap om de värden som redovisas i företaget. De har möjlighet att anpassa den ekonomiska situationen efter egna riktlinjer och direktiv och skönmåla siffrorna. Vid marknadsvärdering tar marknaden makten ifrån företagsledningen och sätter press på att värdera tillgångar och skulder till verkligt värde.

Paradigmskiftet mot marknadsvärdering, anser Barlev & Haddad, förser intressenterna med en mer transparent och avslöjande bild av det ekonomiska läget. Transparensen tar sig uttryck i att balansräkningen visar tillgångar och skulder till verkligt värde. Större delen av den kritik som riktas mot användandet av historiska värden, är att den anses förvränga redovisningen. Redovisat värde på tillgångar och skulder tas inte upp till verkligt värde, vilket leder till att realiserade vinster eller förluster inte tillkännages. Balansräkningen innehåller

således över- och undervärderade tillgångar och skulder. Övergången till marknadsvärdering bidrar till mer relevanta redovisningsmått, vilket i sin tur minskar principal-agent-klyftan, då aktieägarnas och företagsledningens insikt i företaget närmar sig varandra. Blotta vetskapen om detta torde sätta större press på ledningen att öka effektiviteten med högre prestationskrav då man ej längre kan "gömma sig" bakom gamla historiska värden.

Barlev & Haddad sätter två olika intressen mot varandra. Långgivare favoriserar försiktighetsprincipen då den gynnar dem i den mån att säkerhetsmarginalen är större än vid värdering till verkligt värde. Det ges större utrymme till marginal eftersom tillgångar undervärderas och skulder övervärderas. Investering och finansiella analytiker ser detta istället som svagheter i principen då den minskar deras möjlighet till en korrekt bedömning av företaget och dess avkastning.

Kam trycker mer på att en tillgångs sanna ekonomiska värde är något som i praktiken är mycket svårt att fastställa. Det verkliga ekonomiska värdet är ett ytterst subjektivt begrepp i vilket inryms en individs eller ett företags egna preferenser. I teorin har diskuterats att en tillgångs värde är lika med nuvärdet av dess framtida nettokassaflöden. Att använda sig av formuleringen "nuvärdet av framtida" visar på att det finns en tidsaspekt när det gäller finansiella medel. Vid beräkning av framtida kassaflöden kan man alltså säga att man sätter en matematisk formel på uttrycket "hellre en fågel i handen än tio i skogen" (*Vernon, Kam (1990) s 143*).

För att kunna räkna ut en tillgångs nyttjandevärde krävs ett antal värden (*ibid.*):

- Förväntad storlek på framtida inflöden
- En diskonteringsränta
- Tidshorisonten

Diskonteringsräntan är tänkt att avspegla den risk vi utsätter oss för i väntan på de framtida fördelarna. Tidsaspekten är något som ytterligare visar på den risk ett företag utsätter sig för, flertalet oförmånliga händelser kan inträffa under tidens gång. Redan här förstår man att beräkningen av framtida kassaflöden till stor del består av uppskattningar såsom en lämplig diskonteringsränta och tidshorisont. Det framräknade värdet är alltså lika pålitligt som måtten man använt sig av i beräkningen (*ibid.*).

Utöver risken för felaktigheter i de variabler som används, finns risken att den som utför beräkningarna helt enkelt med vilje ger felaktig information då man inte vill utlämna för mycket kring de omständigheter man ser i framtiden. Brist på kunskap och expertis är en annan faktor som kan leda till felaktiga och missvisande beräkningar (*Holmquist, Bengt; Johansson, Åsa (2002) s 40*).

Man skulle kunna argumentera för att marknadsvärdering är mer relevant än historiska värden då man ju kan använda sig av den allra senaste informationen. Att information är relevant behöver dock inte nödvändigtvis betyda att den är tillförlitlig (*IASB's Föreställningsram, (2006) p 31-32, s 13*).

2.8 Sammanfattning

Framväxten av regleringen på redovisningsområdet har diskuterats i inledningen av detta kapitel. Vi har visat hur de olika krafterna i företagens omvärld styr regleringen efter olika modeller som presenterats. Bland annat har triangelmodellen från Puxty tagits upp, som visar hur Sverige har styrts av staten, marknaden och intresseföreningar.

I och med införandet av IFRS 3 kommer nu fler tillgångar och skulder att värderas till verkligt värde. Då det för posten goodwill kan vara en svår uppgift att fastställa ett korrekt nettoförsäljningsvärde tvingas man ofta använda sig av nyttjandevärdet. Detta kräver i sin tur ett antal mer eller mindre säkra antaganden om framtiden från företagsledningens sida. I och med denna förändring flyttas fokus från försiktighetsprincipen och historiska anskaffningsvärden till ett mer framåtblickande tänk, marknadsvärdering.

Slutligen har begreppet marknadsvärdering diskuterats och presenterats utifrån två olika ståndpunkter för att ge läsaren förståelse för både positiva och negativa egenskaper kring värdering till verkligt värde. Värdering till verkligt värde har satts i kontrast till försiktighetsprincipen och de mest väsentliga skillnaderna sinsemellan har diskuterats. Redovisningens kvalitativa egenskaper har även kort tagits upp då dessa begrepp är viktiga såväl för vår fortsatta framställning som för redovisningsteorin.

I följande kapitel har vi beskrivit den metod som använts för att koppla de begrepp och modeller som presenterats i litteraturgenomgången till empirin.

3. Metod

I metodavsnittet beskrivs de metoder som vi tillämpat i vår studie. Vi har valt att använda oss av både den kvantitativa och kvalitativa metoden för att få ett ökat djup i undersökningen som består dels utav en granskning av årsredovisningar samt intervjuer med utvalda respondenter. Vidare beskriver vi genomförandet av undersökningen samt avslutar med att förklara vilka åtgärder vi har vidtagit för att höja trovärdigheten i studien.

3.1 Metodval

Det som avgör om man skall använda sig av den kvantitativa eller den kvalitativa forskningen är det forskningsproblem som har valts (*Patel, Runa; Tebelius, Ulla (1987) s 43*). Olika metoder används beroende på vad som skall undersökas och metoderna kan användas enskilt eller i kombination med varandra. Kvalitativa undersökningar har unika egenskaper i jämförelse med kvantitativa undersökningar och kan därför användas som supplement till varandra (*Glaser, Barney G; Strauss, Anselm L (1967) s 18*). Vi har valt att inte fästa oss vid en metod då upptäckterna som görs genom kvalitativ forskning kan förtydliga och illustrera de upptäckter vi gjort i den kvantitativa studien (*Strauss, Anselm L; Corbin, Juliet (1990) s 21*).

Glaser och Strauss beskriver i *Grounded Theory (1967)* hur man ska utföra den forskning som vi skall genomföra. Vi har studerat ett fenomen, det vill säga något som är oklart och som inte tidigare har utforskats. I vårt fall fann vi problematiken kring redovisningen av goodwillnedskrivning. Därför bestämde vi oss för att inleda med att undersöka årsredovisningar, för att identifiera vilka problem som existerar inom vårt område, och beslutade efter det att fortsätta studien med en kvalitativ undersökning för att svara på de frågor som uppkommit under arbetets gång. Glaser och Strauss har, för oss, möjliggjort att vara flexibla och ändra metodinriktning efter hand som studien fortlöper och nya resultat tillkommer.

Det första steget i undersökning av vårt fenomen blev att genom en kvantitativ metod skapa oss en uppfattning kring hur väl förändringen i IAS 36 har implementerats. För att kunna förstå vad som ligger bakom de resultat vi erhöll behövdes det dock ytterligare en undersökning. Strauss och Corbin (1990) talar om hur viktigt det är att kunna vara flexibel i sina val under arbetets gång då det ger möjlighet att välja de metoder som ger bäst resultat.

Vi insåg att det inte räckte med endast en studie för att förstå resultatet av vår granskning, då denna gav oss fler frågor än svar. Vi valde därför att göra ytterligare en undersökning och valet föll på en kvalitativ metod då de två

metoderna effektivt kan användas inom samma forskningsprojekt. Den kvalitativa metoden är idealisk då denna kan användas för att blotta och förstå vad som ligger bakom ett fenomen som inte tidigare blivit utforskat i någon nämnvärd utsträckning. Den kvalitativa forskningen kan även visa på detaljer om dessa fenomen som är svåra att förmedla med hjälp av kvantitativ forskning (Strauss, Anselm L; Corbin, Juliet (1990) s 18-19).

3.1.1 Deduktion och Induktion

I vår studie utgick vi ifrån den deduktiva metoden som har sin utgångspunkt i teorin och används till att försöka bevisa verkligheten (Strauss, Anselm L; Corbin, Juliet (1990) s 23). Vi utgick från teorin i IAS 36 och genom den kvantitativa studien av årsredovisningar kom vi fram till om det angivna regelverket efterlevts eller inte. Således utgick vi från befintlig teori och avsikten var att pröva hur denna motsvarade verkligheten (Rienecker, Lotte; Jörgensen, Peter Stray (2002) s 160).

När man använder sig av induktion kommer man att skapa en *grounded theory* (Glaser, Barney G; Strauss, Anselm L (1967)), det vill säga en teori som är kommen ur det fenomen man studerat (Strauss, Anselm L; Corbin, Juliet (1990) s 23). Induktion innebär att vi har vår utgångspunkt i empirin för att kunna bygga ny eller sluta oss till generell kunskap om teorin (Andersen, Ib (1998) s 30). När man använder den kvalitativa forskningen nyttjar man automatiskt den induktiva metoden (Bryman, Alan; Bell, Emma (2005) s 297). Vi kommer dock inte att ha för avsikt att konstruera nya teorier genom de intervjuer vi genomför utan endast använda dem som hjälp för att öka vår förståelse för de resultat som framkom i den kvantitativa undersökningen.

3.1.2 Kvantitativ metod

Vi kom i vår uppsats att utgå från den kvantitativa metoden för att besvara vår första forskningsfråga. Den kvantitativa forskningen innebär att vi kommer att använda oss av statistiskt material (Andersen, Ib (1998) s 31). Att genomföra en kvantitativ forskning kan innebära att man använder sig av material som varit tänkt att användas i ett annat syfte och blir detta således en sekundäranalys (Glaser, Barney G; Strauss, Anselm L (1967) s 187). Vi analyserade genomgående tidigare insamlad data då vi använde oss av den information som fanns i respektive företags årsredovisning.

En av fördelarna med den kvantitativa metoden är att de data som används kan samlas in under kontrollerade former och resultaten kan analyseras opartiskt. En kvantitativ metod kan dessutom göras om otaliga gånger (Seymour, Daniel T (1992) s 37).

En begränsning med sekundäranalys som gör att man kan ifrågasätta den kvantitativa metoden är huruvida urvalet av det man väljer att studera är representativt. Det är därför viktigt att urvalet väljs genom en noggrann men slumpmässig metod (*Glaser, Barney G; Strauss, Anselm L (1967) s 189*).

3.1.3 Kvalitativ metod

Den kvalitativa metoden är all forskning som producerar upptäckter som inte framkommit genom statistiska metoder eller andra varianter av kvantifiering (*Strauss, Anselm L; Corbin, Juliet (1990) s 17*). I vår andra studie valde vi att samla in data genom intervjuer och genom denna typ av datainsamling skapa oss en djupare förståelse och få en mer fullständig bild av det problem som vi studerade (*Andersen, Ib (1998) s 31*), samt ge oss en möjlighet att förstå det totala sambandet i en viss situation (*Seymour, Daniel T (1992) s 47*).

Vid kvalitativa studier uppkommer ofta frågan om hur många respondenter som skall väljas. En bestämd siffra finns inte att ge på denna fråga. Istället sägs det att man skall fortsätta tills man uppnått en mättnad i intervjuerna. Med detta menas att ingen mer data, utöver det man redan har, behöver samlas in då respondenternas svar tenderar att upprepas. När detta stadium uppnåtts kan man vara relativt säker på att man samlat in önskad mängd information (*Glaser, Barney G; Strauss, Anselm L (1967) s 61*).

En av nackdelarna med den kvalitativa forskningen är att data inte alltid är representativa. För det mesta är urvalet litet och har inte valts ut slumpmässigt. Svaren kan således inte utan vidare antas motsvara vad som gäller för hela populationen. Undersökaren riskerar också att bli subjektiv i sin insamling och bedömning av data (*Seymour, Daniel T (1992) s 52*).

3.2 Undersökning I

3.2.1 Val av årsredovisningar

Undersökningen omfattar årsredovisningar per den 31 december, 2005⁵. Kraven för att företagen skulle finnas med i vårt urval var att de under november 2006 var registrerade på Stockholmsbörsens Large Cap-lista samt att de i sina årsredovisningar redovisat goodwill i koncernredovisningen. Vidare har kravet varit att företagen redovisar enligt IFRS för att komma med i vårt urval. Vi har

⁵ Undantaget Elekta som har brutet räkenskapsår per den 31 april 2006.

efter samråd med vår handledare slumpmässigt valt ut 20 stycken årsredovisningar⁶ från företag som passar in i ovanstående beskrivning.

För att vi dessutom skulle kunna få en bild av huruvida redovisningen skiljde sig beroende på bland annat storlek på företagen valde vi att även granska fem årsredovisningar på Small Cap-listan. Företagen på Small Cap skiljer sig främst genom att företagens börsvärde understiger 150 miljoner Euro⁷. Urvalet av dessa fem företag har skett enligt samma slumpmässiga metod som ovan.

3.2.2 Granskning av årsredovisningar

Vi har i de utvalda årsredovisningarna granskat de noter i vilka företagen behandlar sin goodwill, sina nedskrivningar samt de redovisningsprinciper man använt sig av. Vi har sedan jämfört det som redovisats i noterna hos de utvalda företagen med de regler angående upplysningar om de uppskattningar som används för att beräkna återvinningsvärdet för kassagenererande enheter med goodwill eller för immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod som skall efterföljas enligt punkt 134 i IAS 36.

3.2.3 IAS 36 p 134

I p 134 regleras vilka upplysningar som skall lämnas, kring de uppskattningar som använts vid beräkningen av återvinningsvärdet, för kassagenererande enheter med goodwill. Enligt p 134 skall ett företag lämna information enligt nedan som krävs för varje kassagenererande enhet för vilken det redovisade värdet för goodwill är betydande i jämförelse med företagets totala redovisade värde;

- a) Redovisat värde för goodwill,
- b) Redovisat värde för immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod,
- c) Grund för beräkning av återvinningsvärde,
- d) Vid användande av nyttjandevärde;
 - (i) Viktiga antaganden vid beräkningen av nyttjandevärde,
 - (ii) Metod för fastställande av värden vid viktiga antaganden,
 - (iii) Prognosperiod,
 - (iv) Tillväxttakt,
 - (v) Diskonteringsränta,

⁶ Det totala antalet företag på Large Cap var vid tidpunkten för undersökningen 66 stycken.

⁷ Företag noterade på Large Cap-listan har ett börsvärde som överstiger 1 miljard Euro.

- e) Vid användande av nettoförsäljningsvärde;
 - (i) Viktiga antaganden vid beräkningen av nettoförsäljningsvärde,
 - (ii) Metod för fastställande av värden vid viktiga antaganden,

- f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden;
 - (i) Belopp som överstiger det redovisade värdet,
 - (ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet,
 - (iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras.

Vi skapade en modell (*se figur 4.1b*) där vi delade upp de olika delpunkterna i IAS 36 p 134 och punkt för punkt gjorde vi en bedömning om huruvida upplysningskraven hade efterlevts eller inte. I vår modell gav vi sedan respektive årsredovisning en etta (1) om rekommendationen efterföljdes eller en nolla (0) om informationen saknades eller var bristfällig. Ettorna (1) i respektive företag adderades sedan ihop till en summa som sedan dividerades med det totala antalet ettor (1) och nollor (0) i respektive företag och delpunkt. Detta gav oss således det procenttal som vi använt oss av då vi jämfört företagens årsredovisningar mot varandra samt hur väl varje delpunkt efterlevts.

3.2.4 Kommentar till respektive punkt

Då vi under uppsatsens gång insåg att det inte alltid var tydligt vilken information företagen lämnat i sina noter beslutade vi att sätta upp krav för vilka upplysningar som skulle finnas med i noten för att den, av oss, skulle klassas som att den blivit uppfylld.

- a) Angående redovisning av goodwill har vi krävt att goodwillbeloppen varit särredovisade från övriga immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod samt uppdelad på kassagenererande enheter.

- b) Övriga immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod skall vara redovisade eller kommenterade med att företaget inte innehar några övriga tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod.

- c) I årsredovisningen skall det redogöras för om nyttjandevärdet eller verkligt värde minus försäljningskostnader har använts för att fastställa återvinningsvärdet. Vi har även accepterat om företagen uttryckt att de använt kassaflöden för uträkning av återvinningsvärdet men inte klargjort att det är nyttjandevärdet man använt sig av.

- d) Vid användande av nyttjandevärde:
- (i) Företagen skall i sin årsredovisning ha beskrivit de viktiga antaganden på vilka man baserat sina kassaflödesprognoser. Det skall även ha tagits upp för vilka antaganden som återvinningsvärdet är mest känsligt.
 - (ii) Företaget skall ha beskrivit den metod som använts för att fastställa det värde som innefattats i varje viktigt antagande. Det skall tas upp huruvida värdet eller värdena baseras på tidigare händelser eller externa källor.
 - (iii) Det skall i årsredovisningen ha nämnts vilken prognosperiod som använts. Om företagen använt sig av en period på längre än fem år skall företaget ha motiverat varför.
 - (iv) Den tillväxttakt som har använts för att extrapolera kassaflödesprognoserna bortom den period som täckts av de senaste prognoserna. Företagen har dock varit tvingade att kommentera sina val, ifall den tillväxttakt man använt sig av understiger eller överstiger branschens tillväxttakt, då motivering krävs om tillväxttakten skulle överstiga branschens.
 - (v) En vald diskonteringsränta skall finnas med i noten.
- e) Vid användande av verkligt värde minus försäljningskostnader:
- (i) Företagen skall i sin årsredovisning ha beskrivit viktiga antaganden på vilka man baserat sina kassaflödesprognoser. Det skall även ha tagits upp för vilka antaganden som återvinningsvärdet är mest känsligt.
 - (ii) Företaget skall ha beskrivit den metod som använts för att fastställa det värde som innefattats i varje viktigt antagande. Det skall tas upp huruvida värdet eller värdena baseras på tidigare händelser eller externa källor.
- f) Företaget skall ha nämnt att de har gjort något slag av känslighetsanalys angående eventuella förändringar i ett viktigt antagande.
- (i) I årsredovisningen skall nämnas till vilket belopp återvinningsvärdet överstiger det redovisade värdet.
 - (ii) Om det i årsredovisningen har funnits ett värde på det viktiga antagandet. Vi har accepterat såväl belopp som procenttal.

- (iii) Det belopp som återvinningsvärdet ändras med vid användandet av värdet i (ii).

3.2.5 Jämförelse av nyckeltal

Under studiens gång insåg vi att företagen möjligtvis skiljer sig åt vad gäller de upplysningar som lämnats beroende på företagets ekonomiska situation. Vi valde därför att jämföra företagen mot varandra genom att använda oss av olika nyckeltal. Efter samråd med vår handledare valde vi att använda oss av fem olika nyckeltal. Dessa nyckeltal är skuldsättningsgrad, omsättning per aktie, vinst per aktie, goodwillandel samt vilken revisionsbyrå företagen har använt.

Vi hämtade nyckeltalen från Dagens Industris hemsida, www.di.se, per den 20 november 2006. De nyckeltal som saknades har vi egenhändigt beräknat efter att ha inhämtat information från årsredovisningarna och sedan kontrollräknat samma nyckeltal i annat företag och jämfört mot våra inhämtade nyckeltal. Därefter rankade vi företagens nyckeltal i fallande ordning och delade sedan upp företagen i två grupper om tio företag. Varje grupp genomgick sedan samma förfarande som i vår kärnundersökning och jämfördes sedan med varandra. Samma procedur upprepades för respektive nyckeltal.

3.3 Undersökning II

3.3.1 Val av respondenter

Vi har som respondenter valt personer med olika bakgrund men med den gemensamma nämnaren att de alla arbetade med eller hade praktiskt erfarenhet av IFRS och de nya kraven som ställs vid beräkning av återvinningsvärdet för goodwill. Respondenterna kom från antingen revisionsbyråer, där de vid tillfället för intervjun jobbade som auktoriserade revisorer eller redovisningsexperter, eller från börsnoterade bolag där de ansvarade för koncernredovisningen.

3.3.2 Genomförande

Vår avsikt var att genomföra intervjuerna på plats. Dock har alla utom en valt att svara via antingen telefon eller mail. Intervjuer har skett med revisorer från de större bolagen som båda jobbar inom området, redovisningsexperter med erfarenhet inom nedskrivningar av immateriella tillgångar samt ekonomichefer på börsnoterade bolag.

Vi har i samtliga fall låtit respondenten ta del utav frågorna några dagar innan intervjun genomfördes. Under intervjun har vi i största mån låtit respondenten svara på frågorna så som de varit utformade i frågeformuläret. Vid tillfällen där respondenten inte riktigt förstått frågan eller haft svårt att utveckla sitt svar har vi tagit hjälp av stödord som vi på förhand skrivit ner men som vi inte visat för respondenterna, detta för att i möjligaste mån försöka undvika att styra svaren. I ett fall har vi bett om förtydligande svar genom ytterligare en intervju. För att vi inte skulle missa något av våra respondenters svar spelade vi in de tre intervjuer som gjordes på plats eller genom telefon.

Samtliga intervjuer som genomförts som platsintervju eller telefonintervju har tagit mellan 20-35 minuter att genomföra.

3.4 Informationssökning

Datakällor kan indelas i primärdata samt sekundärdata. Primärdata består till större del av information man själv samlat in medan sekundärdata har samlats in av andra vid ett tidigare tillfälle (*Lundahl, Ulf; Skärvad, Per-Hugo (1999) s 52*). Vi använde i inledningsfasen sekundärdata då vi började studien med att titta på årsredovisningar som företagen har lämnat ut till allmänheten. Det finns både fördelar och nackdelar med sekundärdata. Bland annat är den tidsbesparande om det visar sig att informationen som redan finns är relevant för den egna studien. Man bör dock ha i åtanke att sekundärdata inte alltid har producerats i det syfte man avser att själv använda den till (*Lundahl, Ulf; Skärvad, Per-Hugo (1999) s 131*). De primärdata som inhämtades genom intervjuer med utvalda respondenter genomförde vi med avsikt att kunna utveckla vår studie av sekundärdata.

Den information som använts har främst kommit från årsredovisningar, artiklar och rekommenderad litteratur. Artiklarna har vi funnit genom att använda oss av de databaser som Lunds Universitet tillhandahåller. I första hand har vi använt oss av sökmotorerna Elin, Artikelsök, samt Lovisa. Vi har även nyttjat elektroniska källor som erhållits via olika sökmotorer på Internet, i första hand Google. Vid sökningarna har vi främst brukat oss av ord som *Market Value, True Value, Fair Value, Impairment test* och *Goodwill* samt de svenska motsvarigheterna.

Som primär information valde vi att intervjua personer med direkt kunskap om nedskrivningar av goodwill. Dessa personer har varit ansvariga för utformningen av respektive företags årsredovisning eller jobbade vid tillfället vid en revisionsbyrå som auktoriserad revisor eller redovisningsexpert. Vi har i den mån det gått försökt att göra intervjuerna på plats men har vid behov använt oss av telefonintervjuer eller e-mail.

3.5 Källkritik

Det är viktigt att man vid informationssökning är kritisk till de data man hittar. Källmaterial bör granskas genom att den bestäms vara både äkta och autentisk. En källa behöver dock inte vara autentisk bara för att man kommer fram till att den är äkta (*Bell, Judith (2000) s 66*). De källor vi har använt oss av i uppsatsen är litteratur eller tidskrifter som vi fått tillgång till via Lunds Universitets bibliotek. De elektroniska källorna, årsredovisningarna och redovisningsstandarderna är samtliga hämtade från kända företag med stort allmänintresse och höga informationskrav.

3.6 Reliabilitet och validitet

Det är angeläget att man alltid granskar den information man hittar. Detta för att avgöra hur pass tillförlitlig informationen är (*Bell, Judith (2000) s 62*). Hög reliabilitet, tillförlitlighet, innebär att oberoende mätningar skall ge i det närmaste identiska resultat (*Halvorsen, Knut (1992) s 42*). Validiteten i en mätning förklarar hur pass stort antalet systematiska mätfel är, ju färre fel desto högre validitet (*Lundahl, Ulf; Skärvad, Per-Hugo (1999) s 151*). Validiteten är ett mått på om en fråga mäter det man vill den skall mäta. Om en fråga inte är tillförlitlig är den inte heller giltig. Validiteten behöver dock inte vara hög bara för att reliabiliteten är det (*Bell, Judith (2000) s 63*).

3.6.1 Undersökning I

Vi upptäckte under vår genomgång av årsredovisningarna att den information som lämnats i de noter som studerats tyvärr har föranlett oklarheter vad gäller tolkningen av noternas innehåll. Vi fick känslan att flera företag har haft goda intentioner med sina upplysningar men har i granskningen trots detta inte uppfyllt alla hänvisningar i p 134. Bland annat har det vid redovisning av tillväxttakten bortom prognosperioden redovisats en tillväxttakt men inte kommenterats om denna tillväxt ligger över branschstandard, vilket skulle leda till att en motivering av den längre tillväxttakten måste anges. Vi har haft svårigheter att tyda vad företagen lämnat för information vad gäller metoderna för sina antaganden, prognosperioden och känslighetsanalysen.

Under studiens gång har vi insett att det beroende på vem som granskar årsredovisningarna kan leda till ett resultat som skiljer sig från det vi har kommit fram till då det finns risk för att en del bedömningar blir subjektiva. För att öka reliabiliteten och validiteten i uppsatsen bestämde vi oss för att först gemensamt tolka standarden. Sedan gick vi individuellt igenom respektive årsredovisning för att efter det jämföra våra resultat. Vi upplevde det som att vi mot slutet av vår

kontroll blev mer kritiska vid granskningen av vissa punkter, varför vi valde att granska samtliga årsredovisningar ytterligare en gång. Resultatet blev att vi fäste samma vikt vid de olika kriterierna för samtliga företag, vilket borde ha gett en mer rättvisande bild av hur upplysningskraven efterlevts.

3.6.2 Undersökning II

En kvalitativ metod är generellt sett svår att replikera och således är det svårt att hålla en hög reliabilitet. Undersökningar med deltagande observationer anses vara känsliga för förändringar (*Bryman, Alan (1997) s 52*). Vi har försökt att få en så stor spridning som möjligt på våra respondenter, dock finns det en risk att ett annat val av respondenter hade gett ett avvikande resultat. En framtida undersökning med samma respondenter riskerar även den att ge ett annat resultat då inblandade parter troligtvis fått mer erfarenhet inom området.

Vi hade till en början för avsikt att försöka intervjua omkring tio personer. Då det emellertid visade sig att vi redan efter fjärde intervjun började få återkommande svar från de olika respondenterna valde vi, med stöd av Glaser och Strauss (1967), att inte intervjua fler än sex personer.

3.7 Metodkritik

Då vi i samråd med vår handledare har granskat 20 utav 66 företag på svenska Large Cap kan vi inte, med statistisk säkerhet, säkerställa att urvalet är helt representativt och korrekt avspeglar verkligheten. Vår uppfattning är ändå att urvalet, med tanke på granskningens resultat, givit en jämn spridning av de data som samlats in. Även stickprovet på Small Cap gav ett snarlikt resultat, vilket än mer stärker vårt resonemang.

Respondenterna har till största del besvarat våra frågor via telefon och e-mail. Platsintervjuer med samtliga respondenter hade möjligtvis kunnat ge fylligare svar på vissa diskussionsfrågor samt ge oss en möjlighet att identifiera vissa reaktioner hos respondenten, exempelvis om en fråga varit svår att besvara. Vårt tillvägagångssätt, att spela in samtliga telefonintervjuer, finner vi däremot vara utomordentligt då således inget material undgått oss vid analysen efteråt.

3.8 Sammanfattning

I detta kapitel har det beskrivits hur vi har gått tillväga för att kunna besvara våra forskningsfrågor så trovärdigt som möjligt. Vi började vår studie utifrån teorin,

med en deduktiv studie, för att avsluta med en induktiv studie med utgångspunkt i empirin. Lämpligen använde vi oss både av den kvantitativa och kvalitativa metoden då dessa gav oss en ökad förståelse för undersökningen. Vi genomförde den kvantitativa studien först då vi ville undersöka och identifiera de egenskaper som fanns i vår studie, för att sedan använda den kvalitativa metoden i förklarande syfte.

Vi valde ut 20 stycken företag från Large Cap-listan som sedan granskades och betygsattes enligt ett poängsystem för att kunna avgöra hur pass väl företagen uppfyller de krav som ställs på redovisningen av nedskrivningstest av goodwill enligt IAS 36 p 134. Efter färdigställandet av den kvantitativa studien förstod vi att detta inte skulle räcka för att förklara de resultat vi erhållit. Vi beslutade oss därför för att även undersöka varför vi fått de resultat vi fick genom ett antal intervjuer med personer insatta i ämnet.

Metodavsnittet har förklarat det tillvägagångssätt vi använt oss av för att samla in de data som presenteras i empiriavsnitten nedan, främst med anledning av att vår studie vid ett senare tillfälle skall kunna replikeras med liknande resultat.

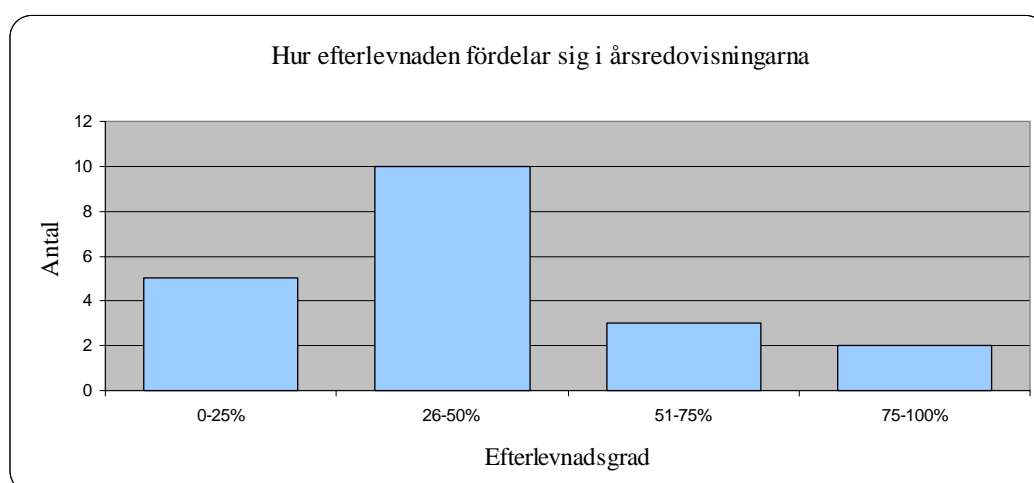
4. Undersökning I - Årsredovisningar

I följande avsnitt presenterar vi resultatet av vår första undersökning, granskningen av årsredovisningarna. Granskningen har gjorts på ett slumpmässigt urval om tjugo årsredovisningar från 2005 på Large Cap-listan. Först har en sammanställning gjorts för att fastställa om det föreligger brister kring upplysningskraven i IAS 36 p 134. Slutligen har vi prövat om det finns något samband mellan bristerna och företagens nyckeltal.

4.1 Granskning av årsredovisningar

I vår uppsats har vi genomfört två undersökningar. Den första bestod i att granska ett antal årsredovisningar i syfte att pröva hur väl de nya kraven i IAS 36 p 134 efterlevs. Punkten innehåller flera olika delpunkter som skall tas i beaktande för att anses vara uppfyllda. Vi valde ett tillvägagångssätt som innebar att vi gav företagen ett poäng (1) om de av oss ansetts uppfylla kriteriet i en punkt, respektive noll (0) om de inte gjort det (*se figur 4.1b*). Till slut fick vi fram ett mått, efterlevnadsgraden⁸; ett procenttal som gav oss en indikation på huruvida årsredovisningen kunde anses vara bra eller dålig. Samma metod tillämpades för att sammanställa ett genomsnitt för varje punkt totalt sett för samtliga årsredovisningar. Utifrån detta tillvägagångssätt har vi sedan fått nedanstående resultat av undersökningen.

Det vi först har kunnat konstatera är att det finns stora skillnader i hur företagen i sina årsredovisningar lämnade informationen angående nedskrivningstestet.

Figur 4.1a - Procentuell fördelning av årsredovisningarna

⁸ Med efterlevnadsgrad menas här till den del som upplysningskraven efterlevs. Se ex. figur 4.1b: Astra Zeneca har uppfyllt fyra av tolv punkter och har således en efterlevnadsgrad om 33 %.

Det finns en väldigt stor spridning i hur procenttalen fördelar sig hos de utvalda företagen (se figur 4.1a). Enligt undersökningen uppfyller en fjärdedel av årsredovisningarna endast 25 procent av upplysningskraven och hela tre fjärdedelar uppfyller endast 50 procent. De årsredovisningar som utmärker sig som väldigt sparsamma, vad gäller att uppfylla kraven, har som minst en efterlevnadsgrad på 7 procent (se figur 4.1b).

	Astra Zeneca	Atlas Copco	Aesa Abloy	Elekta	Eniro	Getinge	Industrivärden	JM	Kinnevik	Modern Times Group	Nobel Biocare AG	Nordea Bank	SEB	SHB	Skanska	SKF	Stora Enso	Swedish Match	TeliaSonera	Volvo
a) Redovisat värde för goodwill	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1
b) Redovisat värde för immateriella tillgångar*	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
d) Vid användning av nyttjandevärde																				
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
(iii) Prognosperiod	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0
(iv) Tillväxttakt	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
(v) Diskonteringsränta	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
e) Vid användning av verkligt värde																				
(i) Viktiga antaganden vid beräkning							0	0	0	0	1					0				
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden							0	0	0	0	0					0				
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1
(i) Belopp som överstiger det redovisade värdet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
(ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
(iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SUMMA	4	7	10	6	9	11	1	1	1	3	8	4	6	2	6	4	5	6	5	6
	12	12	12	12	12	12	14	14	14	14	14	12	12	12	12	14	12	12	12	12
	33%	58%	83%	50%	75%	92%	7%	7%	7%	21%	57%	33%	50%	17%	50%	29%	42%	50%	42%	50%

Figur 4.1b – Sammanställning Large Cap

Redan här, så tidigt i undersökningen, kunde vi urskönja en viss trend. Det sattes ut fler nollor än ettor i formuläret vilket mer eller mindre besvarade vår första forskningsfråga; att det föreligger brister i efterlevnaden.

Inget av företagen i vårt urval har uppfyllt samtliga punkter i sin årsredovisning. Dock finns det tre företag som har lyckats bättre än övriga. Dessa tre företag är *Getinge*, som uppfyllt alla punkterna utom en, *Assa Abloy*, som endast missat två punkter samt *Eniro*, som uppfyllt alla utom tre punkter. Tre företag har endast lyckats uppfylla en enda punkt. Dessa tre företag är *Industrivärden*, *JM* samt *Kinnevik*. Samtliga tre redovisade endast sin goodwill. Vi har även ett företag som bara uppfyllt två punkter, *Svenska Handelsbanken* (SHB), samt ett företag som endast uppfyllt tre av punkterna, *Modern Times Group* (MTG).

Då reglerna omfattar noterade företag med väldigt stora skillnader i börsvärde fann vi det intressant att även granska ett litet slumpmässigt urval av företag från Small Cap-listan.

Uppställning av hur de slumpvis utvalda företagen på Small Cap-listan uppfyllt upplysningskraven	Aspro	Betsson	Cash Guard	Gunnebo Industrier	Semcon
a) Redovisat värde för goodwill	1	1	1	1	0
b) Redovisat värde för immateriella tillgångar*	0	0	0	0	0
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	1	1	1	1	1
d) Vid användning av nyttjandevärde					
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	0	1	1	0	1
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	0	1	0	0	0
(iii) Prognosperiod	0	1	1	1	0
(iv) Tillväxttakt	0	0	0	0	0
(v) Diskonteringsränta	1	1	1	1	0
e) Vid användning av verkligt värde					
(i) Viktiga antaganden vid beräkning					
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden					
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	0	1	1	0	1
(i) Belopp som överstiger det redovisade värdet	0	0	0	0	0
(ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet	0	0	0	0	0
(iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras	0	0	0	0	0
SUMMA	3	7	6	4	3
	12	12	12	12	12
	25%	58%	50%	33%	25%

Figur 4.1c – Sammanställning Small Cap

Anledningen till att vi fann det vara intressant var att de mindre företagen kunde antas inneha färre resurser att ta i anspråk vad gäller att uppfylla så pass krävande och långtgående krav som ställs upp i IAS 36 p 134.

Det vi fann i vår granskning (*se figur 4.1c*), var att företagen på Small Cap-listan inte skiljde sig nämnvärt från de större företagen på Large Cap-listan. Jämför man värdena från figur 4.1a med värdena som ges av figur 4.1c så ligger fördelning av procenttalen tämligen lika, om än urvalet från Small Cap listan är väldigt begränsat.

Värt att påpeka är det faktum att företag som noteras på Small Cap inte i ordets rätta bemärkelse egentligen är små företag, utan tillhör skaran ”minsta företag” på Börsen. Enligt ovan nämnda faktorer hade vi väntat oss större skillnader i proportion till Large Cap-företagen, men så blev inte utfallet från granskningen av vårt urval. En rolig iakttagelse var att Aspiro, som vunnit pris⁹ för sin årsredovisning (2005), faktiskt inte uppfyllt de krav som ställs upp i IAS 36 p 134 särskilt väl.

Med de föregående sammanställningarna har vi visat per företag, huruvida upplysningskraven har uppfyllts eller ej. Efter detta har vi velat undersöka vidare och statistiskt visa vilka av punkterna som har uppfyllts bäst respektive sämst. Därför har vi valt att även sammanställa undersökningen i en tabell indelad per punkt och inte bara per företag (*se figur 4.1d*).

Sammanställningen i figur 4.1d bekräftar det vi nämnt ovan, nämligen att storleken på företagens börsvärde inte har varit någon anledning till att upplysningskraven har uppfyllts mer eller mindre bra. Givetvis får man akta sig för att dra några större slutsatser då det material vi granskat är begränsat och alltså inte täcker samtliga företag på de olika börslistorna.

Det går att utläsa av sammanställningen att de flesta av företagen, 80 procent eller fler, har lyckats uppfylla tre av punkterna. De punkter som uppfyllts väl är:

- (a) *Redovisning av goodwill*
- (c) *Grund för beräkning av återvinningsvärde*
- (d v) *Diskonteringsränta*

Det är framförallt två punkter som få av företagen, 20 procent eller färre, har lyckats uppfylla. De mindre väl uppfyllda punkterna är främst:

- (d ii) *Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden*
- (d iv) *Tillväxttakt*

⁹ På Finforum i november presenterades vinnarna i den Nordiska börsens tävling "Årets bästa redovisning 2005". Ett av fem företag som fick hedersomnämning för sin årsredovisning var Aspiro AB

Även delpunkterna under (e) Användning av verkligt värde och (f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden har väldigt låg efterlevnadsgrad.

Sammanställning	Large Cap				Small Cap			
	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel
Upplysningskrav								
a) Redovisat värde för goodwill	18	2	20	90%	4	1	5	80%
b) Redovisat värde för immateriella tillgångar*	6	14	20	30%	0	5	5	0%
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	16	4	20	80%	5	0	5	100%
d) Vid användning av nyttjandevärde								
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	12	8	20	60%	3	2	5	60%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	3	17	20	15%	1	4	5	20%
(iii) Prognosperiod	12	8	20	60%	3	2	5	60%
(iv) Tillväxttakt	4	16	20	20%	0	5	5	0%
(v) Diskonteringsränta	16	4	20	80%	4	1	5	80%
e) Vid användning av verkligt värde								
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	1	5	6	17%	0	0	0	
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	0	6	6	0%	0	0	0	
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	9	11	20	45%	3	2	5	60%
(i) Belopp som överstiger det redovisade värdet	1	19	20	5%	0	5	5	0%
(ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet	5	15	20	25%	0	5	5	0%
(iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras	2	18	20	10%	0	5	5	0%

Figur 4.1d – Sammanställning Large Cap/Small Cap

Efter att ha sammanställt resultatet så här långt kände vi inte att vi kunde dra några slutsatser som var väl underbyggda. Vi hade hittills fastställt att det fanns brister, men att storleken på företagen inte har någon direkt betydelse för hur stora de bristerna är. Det går att urskönja vilka punkter som har sämst efterlevnadsgrad, främst de punkter som fordrar att man delger en del information om bland annat tillväxttakten och metoder för hur man fastställer värden i de viktiga antaganden som gjorts. Detta fann vi väldigt intressant, men samtidigt svårt att utreda djupare med vår första undersökning.

Nästa steg för oss var att undersöka huruvida det fanns något samband mellan hur man upplyser kring nedskrivningstestet och företagens nyckeltal, såsom goodwillandel av totala tillgångar eller val av revisionsbyrå. Vi har därför gjort sammanställningar av undersökningen uppdelat i fem olika nyckeltal. Resultatet av dessa följer nedan.

4.2 Nyckeltal

Då det som ovan nämnts inte gick att fastställa något samband baserat på enbart företagets storlek på börsvärdet fortsatte vi med att jämföra företag utifrån ett antal valda nyckeltal. Vi har redan tidigare klargjort att det föreligger en skillnad företag emellan på Large Cap-listan, varför vi valde att endast granska nyckeltalen hos dessa. De nyckeltal vi använt oss av har vi valt i samråd med vår handledare och redovisningen av dessa följer nedan.

4.2.1 Nyckeltal I - Goodwillandel

Följande sammanställning baseras på andelen goodwill i förhållande till totalt redovisade tillgångar i balansräkningen. De tio företag med högst goodwillandel ställs mot de resterande tio företagen med lägst andel goodwill.

I vår jämförelse mellan företagens goodwillandel har de tio företagen med högst goodwill uppfyllt upplysningarna bättre eller lika bra i samtliga punkter. Den enda punkten där man inte är bättre är (*e ii*), *Metod för viktiga antaganden vid användning av verkligt värde*, som inget av företagen uppfyllt.

Noterbart är att två punkter har blivit uppfyllda av samtliga företag med högst goodwillandel; alla tio företagen har redovisat sin goodwill samt den diskonteringsränta man använt sig av i enlighet med upplysningen. Motsvarande siffror för de tio företag med lägst goodwillandel är 80 respektive 60 procent. De företag med hög goodwillandel uppfyller helt klart upplysningskraven bättre än de företag med låg goodwillandel. I åtta av punkterna uppfyllde minst hälften av företagen med högst goodwillandel upplysningarna, medan motsvarande siffra för de företag med lägst goodwillandel endast blev 3 punkter. I övrigt kan nämnas att inget av företagen med lägst goodwillandel har upplyst om (*d ii*) *Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden* eller (*d iv*) *Tillväxttakt*.

Sammanfattningsvis kan man dra slutsatsen att företag med en hög goodwillandel har upplyst bättre kring nedskrivningstestet. En möjlig anledning till detta kan vara det faktum att företag sannolikt ägnar mer tid åt goodwillposten i internredovisningen, då den upptar en större del av balansräkningen, och således lättare kan upplysa kring denna i externredovisningen.

Goodwillandel	10 högsta				10 lägsta			
	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel
a) Redovisat värde för goodwill	10	0	10	100%	8	2	10	80%
b) Redovisat värde för immateriella tillgångar*	5	5	10	50%	1	9	10	10%
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	9	1	10	90%	7	3	10	70%
d) Vid användning av nyttjandevärde								
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	8	2	10	80%	4	6	10	40%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	3	7	10	30%	0	10	10	0%
(iii) Prognosperiod	8	2	10	80%	4	6	10	40%
(iv) Tillväxttakt	4	6	10	40%	0	10	10	0%
(v) Diskonteringsränta	10	0	10	100%	6	4	10	60%
e) Vid användning av verkligt värde								
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	1	1	2	50%	0	4	4	0%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	0	2	2	0%	0	4	4	0%
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	6	4	10	60%	3	7	10	30%
(i) Belopp som överstiger det redovisade värdet	1	9	10	10%	0	10	10	0%
(ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet	4	6	10	40%	1	9	10	10%
(iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras	2	8	10	20%	0	10	10	0%

Figur 4.2.1 – Goodwillandel

4.2.2 Nyckeltal II – Skuldsättningsgrad

I nedanstående sammanställning (se figur 4.2.2) beaktas företagens skuldsättningsgrad som baseras på andelen räntebärande skulder genom eget kapital. De tio företag med högst skuldsättningsgrad ställs mot de tio företag med lägst skuldsättningsgrad.

Generellt kan man även här urskönja en viss skillnad företagen emellan. Flertalet av punkterna har uppfyllts bättre hos de företag med hög skuldsättningsgrad och i

synnerhet vad gäller känslighetsanalysen. Det är även här svårt att dra några egentliga slutsatser i ett så begränsat urval. En tanke är att det kan förefalla naturligt att företag med högre skuldsättningsgrad är bättre, eller tvingas bli bättre, på att beräkna hur framtida förändringar i antaganden påverkar såväl in som utbetalningar. I vårt urval ingår de tre storbankerna Nordea, SEB och SHB som har en skuldsättningsgrad på 23-32 procent medan de tio företag med lägst skuldsättningsgrad har en nivå som ligger mellan 0,1-0,5 procent. Banker har sannolikt en väldigt väl utarbetad intern arbetsmetod vid fastställande av framtidsfaktorers påverkan och de risker de medför. Man kan ledas i tron att den interna redovisningen här underlättar den externa betydligt.

Skuldsättningsgrad	10 högsta				10 lägsta			
	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel
Upplysningskrav								
a) Redovisat värde för goodwill	8	2	10	80%	10	0	10	100%
b) Redovisat värde för immateriella tillgångar*	3	7	10	30%	3	7	10	30%
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	9	1	10	90%	7	3	10	70%
d) Vid användning av nyttjandevärde					0	0	0	
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	8	2	10	80%	4	6	10	40%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	1	9	10	10%	2	8	10	20%
(iii) Prognosperiod	7	3	10	70%	5	5	10	50%
(iv) Tillväxttakt	2	8	10	20%	2	8	10	20%
(v) Diskonteringsränta	8	2	10	80%	8	2	10	80%
e) Vid användning av verkligt värde					0	0	0	
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	0	1	1	0%	1	4	5	20%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	0	1	1	0%	0	5	5	0%
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	7	3	10	70%	2	8	10	20%
(i) Belopp som överstiger det redovisade värdet	1	9	10	10%	0	10	10	0%
(ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet	4	6	10	40%	1	9	10	10%
(iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras	2	8	10	20%	0	10	10	0%

Figur 4.2.2 – Skuldsättningsgrad

4.2.3 Nyckeltal III – Vinst per aktie

I denna sammanställning beaktas hur stor vinst per aktie företagen har. De tio företag med högst vinst per aktie ställs mot de tio företagen med lägst vinst per aktie.

Vinst/aktie	10 högsta				10 lägsta			
	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel
a) Redovisat värde för goodwill	9	1	10	90%	9	1	10	90%
b) Redovisat värde för immateriella tillgångar*	2	8	10	20%	4	6	10	40%
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	6	4	10	60%	10	0	10	100%
d) Vid användning av nyttjandevärde								
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	5	5	10	50%	7	3	10	70%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	1	9	10	10%	2	8	10	20%
(iii) Prognosperiod	4	6	10	40%	8	2	10	80%
(iv) Tillväxttakt	0	10	10	0%	4	6	10	40%
(v) Diskonteringsränta	6	4	10	60%	10	0	10	100%
e) Vid användning av verkligt värde								
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	0	5	5	0%	1	0	1	100%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	0	5	5	0%	0	1	1	0%
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	3	7	10	30%	6	4	10	60%
(i) Belopp som överstiger det redovisade värdet	0	10	10	0%	1	9	10	10%
(ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet	1	9	10	10%	4	6	10	40%
(iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras	0	10	10	0%	2	8	10	20%

Figur 4.2.3 – Vinst per aktie

Denna sammanställning ger, enligt vår mening, ett märkligt resultat, nämligen att de tio företag med högst vinst per aktie har i alla punkter förutom (a) Redovisat värde för goodwill lämnat sämre upplysningar än företagen med lägst vinst per aktie. Noterbart är att samtliga fyra företag som inte redovisat vilket

återvinningsvärde man har använt sig av hamnar i gruppen med högst vinst per aktie. Det är främst på fyra punkter som de tio företag med lägst vinst per aktie har varit bättre på att lämna upplysningar. Dessa är grunden för återvinningsvärdet, prognosperioden, tillväxttakten samt diskonteringsräntan.

4.2.4 Nyckeltal IV – Omsättning per aktie

Omsättning/aktie	10 högsta				10 lägsta			
	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Antal	Andel
a) Redovisat värde för goodwill	10	0	10	100%	8	2	10	80%
b) Redovisat värde för immateriella tillgångar*	4	6	10	40%	2	8	10	20%
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	7	3	10	70%	9	1	10	90%
d) Vid användning av nyttjandevärde								
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	6	4	10	60%	6	4	10	60%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	2	8	10	20%	1	9	10	10%
(iii) Prognosperiod	6	4	10	60%	6	4	10	60%
(iv) Tillväxttakt	2	8	10	20%	2	8	10	20%
(v) Diskonteringsränta	8	2	10	80%	8	2	10	80%
e) Vid användning av verkligt värde								
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	0	4	4	0%	1	1	2	50%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	0	4	4	0%	0	2	2	0%
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	5	5	10	50%	4	6	10	40%
(i) Belopp som överstiger det redovisade värdet	1	9	10	10%	0	10	10	0%
(ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet	3	7	10	30%	2	8	10	20%
(iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras	1	9	10	10%	1	9	10	10%

Figur 4.2.4 – Omsättning per aktie

I sammanställningen för omsättning per aktie (*se figur 4.2.4*) har företagen delats upp i likhet med de andra sammanställningarna; de tio företag med högst omsättning per aktie har jämförts mot de tio företag med lägst omsättning per aktie.

4.2.5 Nyckeltal V – Val av revisionsbyrå

Revisionsbyrå	Sammanställning			
	KPMG	PWC	DEL.	E&Y
Upplysningskrav				
a) Redovisat värde för goodwill	88%	86%	100%	100%
b) Redovisat värde för immateriella tillgångar*	38%	29%	33%	0%
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	100%	86%	100%	0%
d) Vid användning av nyttjandevärde				
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	63%	86%	67%	0%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	13%	29%	0%	0%
(iii) Prognosperiod	75%	57%	33%	50%
(iv) Tillväxttakt	13%	14%	67%	0%
(v) Diskonteringsränta	88%	86%	100%	50%
e) Vid användning av verkligt värde				
(i) Viktiga antaganden vid beräkning	50%	0%		0%
(ii) Metod för fastställande av värde i viktiga antaganden	0%	0%		0%
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	25%	71%	67%	0%
(i) Belopp som överstiger det redovisade värdet	0%	0%	33%	0%
(ii) Värde som är tilldelat det viktiga antagandet	0%	43%	67%	0%
(iii) Det belopp med vilket värdet måste ändras	0%	14%	33%	0%

Figur 4.2.5 – Val av revisionsbyrå

Utefter sammanställningen finner vi svårigheter att se något som helst samband baserat på nyckeltalet omsättning per aktie. Fördelningen av uppfyllda punkter skiljer sig i väldigt liten grad mellan de två uppställda grupperna och vi väljer därför att lämna detta nyckeltal därhän.

I ovanstående sammanställning (se figur 4.2.5) presenteras hur valet av revisionsbyrå har påverkat hur väl upplysningskraven har efterlevts i årsredovisningarna.

Enligt vår undersökning har valet av revisionsbyrå haft en betydande roll för på vilket sätt företagen har ställt upp sin årsredovisning och uppfyllt kraven i IAS 36 p 134. Vi har granskat årsredovisningar som reviderats och granskats av fyra revisionsbyråer: *KPMG*, *ÖhrlingsPriceWaterhouseCoopers*, *Deloitte och Ernst & Young*. Fördelningen av årsredovisningar per revisionsbyrå i vår undersökning är ganska ojämn då vårt urval plockades slumpmässigt av samtliga företag på Large Cap-listan. Av våra totalt tjugo utvalda företag har *KPMG* anlåtats av åtta av dem, *ÖhrlingsPWC* av sju, *Deloitte* av tre och *Ernst & Young* av två.

Den ojämna fördelningen av företag per revisionsbyrå gör det svårt att dra några generella slutsatser av undersökningen. Det finns alltid en risk att man slumpväsigt valt ut ett icke-representativt urval. Ska man ändå försöka urskilja tendenser inom revisionsbranschen så lämnar granskningen en del frågetecken efter sig. Det finns klara skillnader i hur de olika revisionsbyråerna har klarat av upplysningskraven.

Rent generellt har vi funnit att *KPMG* och *ÖhrlingsPWC* är de revisionsbyråer som klarat av att efterleva upplysningskraven i IAS 36 p 134 bäst. Den punkt som i detta fall skiljer agnarna från vetet är punkten (*d*) med sina fem delpunkter. Vi har fastställt att *Deloitte och Ernst & Young* inte alls lyckats förmå sina klienter att upplysa om (*d ii*) *Metod för fastställande av viktiga antaganden*. Under punkten (*d*) så är det den delpunkt som totalt sett blivit uppfylld minst antal gånger (se figur 4.1d).

4.3 Sammanfattning

Vi har i detta avsnitt presenterat vår granskning av årsredovisningarna. Syftet var att leda vår första forskningsfråga i bevis, nämligen att det finns brister i det sätt företagen lämnar upplysningar kring nedskrivningstestet av goodwill i årsredovisningarna för 2005. Vår uppfattning efter granskningen är att företagen definitivt skiljer sig åt i hur väl de har uppfyllt de nya kraven. Vissa nyckeltal i vår sammanställning skulle kunna tänkas ge ledning i frågan om varför företagen gör eller inte gör det som förväntas av dem, främst nyckeltalen goodwillandel och skuldsättningsgrad.

Då vi inte tycker att vi har fått tillräckligt med fog för att kunna fastställa vad som kan antas ge upphov till skillnaderna, fortsätter vi i nästa kapitel med en sammanställning av ett antal intervjuer. Dessa intervjuer har gjorts med utvalda personer som samtliga har praktisk erfarenhet av det nya regelverket. I och med kontakten med intervjurespondenterna hoppas vi kunna gräva vidare i ämnet och få uppslag till möjliga svar på vår andra forskningsfråga: vad anledningen till skillnaderna kan vara.

5. Undersökning II - Intervjuer

I följande avsnitt presenteras vad som framkommit under våra intervjuer med respondenterna. Vi har valt att sammanställa samtliga intervjuer och framföra innehållet under de frågeställningar som kom fram efter vår första undersökning. Slutligen väver vi in vår egen analys och våra egna tankar kring studien och dess resultat.

5.1 Sammanställning av intervjuerna

Efter att ha granskat vårt urval av årsredovisningar valde vi att undersöka vad anledningen till resultatet av den undersökningen kunde vara. Vi intervjuade sex personer, som aktivt arbetar med redovisning av goodwill och nedskrivningstest, kring de frågeställningar som valts ut.¹⁰ En sammanfattning av kommentarer och svar till dessa följer nedan.

5.1.1 Allmänt kring redovisning av goodwill

Generellt sett uppfattar samtliga respondenter att det finns skilda meningar kring redovisningen av goodwill. Många personer är väldigt tveksamma till att nedskrivningstesta goodwill och att lämna det klassiska avskrivningsförfarandet därhän. Företagsledningen verkade inledningsvis vara positivt inställd, då resultatet genast blev bättre i och med att man inte längre skulle skriva av sin goodwill. Den positiva uppfattningen riskerar emellertid senare att svalna av när man kommer till insikt att det ofta blir med väldigt stora summor som nedskrivningen måste göras.

Redovisningen av immateriella tillgångar uppfattas som väldigt komplex, varför man generellt sett ägnar mycket tid åt goodwill. Bedömningen av ett eventuellt nedskrivningsbehov av goodwill kräver en mycket god bransch- och bolagskännedom då utfallet oftast baseras på en okänd framtid. De nya reglerna ställer högre och högre krav på bolagets interna analyser och revisorernas förmåga att bedöma och granska framtida prognoser.

Den generella uppfattningen inom branschen verkar ändå ge uttryck för att det är en positiv utveckling av redovisning av goodwill. Visst anser ett antal personer inom branschen att det finns en hel del brister i de nya reglerna, men utvecklingen går framåt och det går redan att notera förbättringar i efterlevnaden av upplysningskraven i de delårsrapporter som lämnats för 2006. Det uppfattas som

¹⁰ Se Bilaga - Intervjufrågor

positivt att man värderar goodwill till verkligt värde och samtidigt ställer högre krav på företagsledningen att identifiera och fördela ut värden på immateriella tillgångar.

Det kan urskönjas en viss trend på området, man går mot ett betydligt mer sofistikerat tänkande; först i *US GAAP* och sedan i *IFRS*, såväl vad gäller identifiering och värdering av immateriella tillgångar vid rörelseförvärv som vad gäller nedskrivningsprövning.

5.1.2 Anledning till skillnader i upplysningarna

Anledningen till varför upplysningskravens efterlevnad skiljer sig företag emellan är inte samtliga respondenter ense om. Det som skiljer sig är frågan om öppenhet kring att lämna ut information. Här menar revisorerna att det till största del beror på att man har en tendens att vilja hålla inne information som handlar om tillväxttakt och diskonteringsräntor. Redovisningscheferna som sammanställer upplysningarna i praktiken menar istället att många företag kikar på varandras årsredovisningar, inte för oviljan att offentliggöra företagsinformation, utan istället för att imitera deras tillvägagångssätt. Företag jämför sig i hög utsträckning med varandra och kör *bench marking* för att undvika att lämna ut mer information än sina konkurrenter. Bristerna i upplysningarna beror snarare på okunskap. Noterade företag på Børsen idag, generellt sett, är väldigt öppna med sina finansiella rapporter. De första åren får allmänt ses som en inkörningsperiod, både hos företag och bland revisorerna. Revisorernas kunskap kan vara bristfällig och revisionsbyråerna har ett väldigt stort utbildningsbehov.

Anledningen till att det föreligger skillnader i hur företagen redovisar sin goodwill verkar bero på flertalet olika orsaker, inklusive ovan nämnda. Till viss del kan skillnaderna bero på okunskap kring de nya reglerna. Det är stor skillnad mellan stora och små företag i hur man administrativt kan hantera en så pass komplex standard som *IAS 36*. Stora företag har oftast en större organisation och fler resurser att sätta in än vad det mindre företaget har. Dock har större företag ofta en tendens att tycka sig veta vad som gäller och vilja "köra sitt eget race". Det kan stundtals vara svårt för en revisor på ett större företag att göra sin röst hörd när företagsledningen redan anser sig veta bäst.

Det skulle säkerligen kunna ha att göra med okunskapen att internt utarbeta en metod för att beräkna återvinningsvärdet eller att företaget har en ovilja att lämna ut information om dess framtidsprognoser. Med en standard som har så pass omfattande och långtgående krav, kan det även vara så att företagen har svårt för att se att de har brister i sina upplysningar. Företagsstyrelsen anser rimligen att samtliga av upplysningskraven har uppfyllts, och som grund för detta har de revisorer som granskat årsredovisningen. Revisorerna tros ha tillräcklig kompetens för att klara av granskningen av upplysningskraven; de kan en hel del om företagande och sätter sig allmänt sett väl in i sina klienters situation.

Följden av dessa skillnader blir att läsaren av årsredovisningen får svårt att bedöma huruvida ledningens bedömning är korrekt samt huruvida ett eventuellt nedskrivningsbehov egentligen föreligger. Bristande upplysningar kring nedskrivningstestet drabbar först och främst läsarna av årsredovisningarna som inte förses med den tillförlitliga information som de, enligt normgivarna, har rätt till.

Det krävs kraftigare tillsyn för att upplysningskraven skall följas enligt definitionerna i punkterna. Det största ansvaret ligger hos Börsen och Finansinspektionen. Företagen gör sällan fel medvetet, det finns en felmarginal hos alla. Däremot när man väl ”väljer” att göra en nedskrivning är det väldigt svårt att utföra en korrekt och rimlig beräkning. Har det väl tagits beslut om att skriva ner, anpassar företagsledningen sina antaganden efter syftet vilket leder till bristande objektivitet. Vid nedskrivning har revisorerna svårt att ifrågasätta dessa antaganden. Det krävs en väldigt djup förståelse kring det ursprungliga företagsförvärvet och dess framtidsprognoser. Revisorerna tvingas då sätta sig över företagets bättre vetande och kan sägas få en ”förmyndareroll”. I stort sett kan revisorerna främst granska tekniken bakom beräkningen; att man räknat på *rätt sätt*, men inte att man räknat med *rätt siffror*.

Revisorerna uppfattas generellt sett ha en hög kompetens då de kontinuerligt utbildar sig kring de nya reglernas innebörd samt har inblick i hur andra företag i branschen tillämpar dem. Denna tekniska kunskap besitter ofta inte företagen själva. Däremot innebär vissa delar av revisorns uppgift att ta ställning till antaganden och framtidsprognoser som inte går att verifiera. Införandet av IFRS 3 kan som ovan nämnts ses som en inkörningsperiod för revisorerna också. Det är ett av de absolut svåraste områdena för revisorerna idag; ofta behövs det hjälp av experter vid värderingsfrågor och vid företagsförvärv.

5.1.3 Respondenternas egna tankar

Införandet av IFRS 3 och de nya reglerna för nedskrivning av goodwill ger en positiv utveckling på redovisningsområdet, i alla fall på lång sikt. Det blir mer subjektivt men tillförlitligt så länge man visar på hur man räknat och baserat på vilka antaganden man gjort. Den nya standarden är per definition väldigt bra och logisk, men praktiskt svår att tillämpa. Förhoppningsvis ger praxis och kompletteringar av standarden en ökad tillförlitlighet.

Enligt teorin bör redovisningen på lång sikt, såväl nationellt som internationellt, blir mer jämförbar. Det bygger givetvis mycket på att kontrollen i efterhand fungerar. Men den utökade globaliseringen av företag och revisionsbyråernas arbete över gränserna, stärker tron i att det internationellt sett ska bli mer jämförbart.

En fördel med att värdera goodwill till dess verkliga värde istället för dess historiska värden minus avskrivningar, är att man på så sätt behåller ett värde på goodwill som faktiskt finns kvar i bolaget, vilket är mer rättvisande. En nackdel är att resultatet kommer att svänga kraftigare, olika perioder emellan, eftersom vissa perioder "drabbas" av nedskrivningar medan andra inte gör det.

Metoden att tillämpa linjära avskrivningar gör det lättare för läsaren att förstå; ju äldre goodwill, desto lägre värde. Men de nya upplysningskraven ger läsaren en god bild av bedömningen av goodwill och en bättre beskrivning av verkliga värden i bolaget. Då det ställer högre krav på företagsledningen kan man inte förbise att det finns en överhängande risk för att en viss godtycklighet kan påverka redovisningen. Denna godtycklighet måste arbetas bort genom att bolaget arbetar fram en metod för nedskrivningstest och låter denna metod gälla över åren.

I och med införandet av IFRS 3 och övergången till att nedskrivningspröva goodwill, övergår man till ett betydligt mer sofistikerat tänkande. Mer sofistikerat tänkande innebär fler bedömningar, större krav på underlag och större möjlighet till manipulation. Införandet av de nya reglerna och de nya upplysningskraven kommer inte automatiskt leda till en ökad tillförlitlighet i årsredovisningarna. Dock har rätt metod valts även om den inte tillämpas helt korrekt vilket är bättre än att tillämpa en felaktig metod på ett riktigt sätt. Som jargongen inom revisionsbranschen lyder: *"hellre ungefär rätt, än exakt fel"*.

Tillförlitligheten borde öka så länge reglerna kring upplysningarna följs. Tidigare valde man oftast en avskrivningstid på tjugo år och lät goodwillen skrivas av enligt denna. Det i sig är en tämligen grov schablon av hur verkligheten är; rörelser utvecklas med största sannolikhet bättre eller sämre än så. Tidigare valde man att justera tillgångars värde med avskrivningar och kände att det jämnade ut sig med tiden. Man kan således inte jämföra de nya reglerna mot de gamla i tron om att de var perfekta och skildrade verkligheten felfritt. Det finns många felaktigheter i tillförlitligheten och jämförbarheten även i de gamla reglerna.

Den nya metoden att värdera goodwill på uppfattas som betydligt striktare, men varnas för att vara godtycklig. Det påstås att samtliga som arbetar med redovisning av goodwill vet att det går att korrigera parametrarna i beräkningarna kring nedskrivningstestet så att man kan erhålla i princip vilket värde som helst. Det är således alldeles för enkelt att anpassa beräkningarna efter sitt eget syfte. Detta stora utrymme för subjektivitet är den största orsaken till varför tillförlitligheten och jämförbarheten kan anses minska med de nya reglerna.

I grunden är det en väldigt bra och komplex standard, om än arbetskrävande, och den får helt enkelt accepteras av företagen. Den förra standarden med löpande avskrivningar var ett ganska "trubbigt instrument", en grov schablonisering av verkligheten. Med marknadsvärdering ges en bättre bild av verkligheten, i alla fall enligt teorin. Men med dagens nuvarande regler kommer det sannolikt att bli

ganska stora fluktuationer mellan olika tidsperioder när man ”väljer” att ta en nedskrivning. Dock ställer den nya standarden för höga krav på mindre företag, i det avseendet att det är för arbetskrävande att sammanställa årsredovisningen med de utökade kraven.

5.2 Sammanfattning

Vi valde att göra ytterliggare en undersökning i form av intervjuer då vår första undersökning lämnade för många frågor efter sig. Intervjuer gjordes med utvalda personer som arbetar med redovisning av goodwill och värderingsfrågor dagligen. Vi valde personer från båda sidor om årsredovisningen; de som årligen ställer upp den och de som granskar och reviderar den. Således fick vi två skilda meningar i en del av våra frågor.

Anledningen till varför företag skiljer sig åt i hur de upplyser kring redovisning av goodwill och dess nedskrivningstest är fortfarande oklar. Revisorerna hävdar starkt att bristerna i upplysningarna till största delen beror på oviljan att öppet dela med sig av företagsintern information. Enligt dem har man kunskapen internt, men tvekar att visa mer än sina konkurrenter externt. Representanter från företag menar istället på att det är okunskap som i grunden är anledningen. Det är inte så att man som ett noterat företag medvetet vill göra fel, den felmarginalen finns hos alla oavsett. Som noterat företag håller man sig öppen mot konkurrenterna.

Kanske är det så att det inte finns något bra svar på frågan, utan att det beror på väldigt många faktorer. Alla inblandade parter har kanske sin beskärda del i varför det, enligt vår första undersökning, finns så många årsredovisningar som brister i att upplysa kring de nya reglerna. En djupare diskussion kring detta följer i nästa kapitel.

6. Slutdiskussion

I slutdiskussionen har vi för avsikt att med de resultat vi fått från våra undersökningar svara på de forskningsfrågor som ställts upp. Vi kommer även att föra ett resonemang där det utifrån den litteratur som använts ges ett försök att förklara den empiri som stötts på. Våra reflektioner över studiens slutsats kommer att tas upp samt förslag till fortsatt forskning och arbete på området. Studiens teoretiska bidrag kommer även att presenteras. I och med detta hoppas vi ha kunnat uppfylla vårt syfte samt tillföra något till debatten på området.

6.1 Forskningsfrågorna besvaras

Vår studie har utförts i form av två undersökningar. Den första undersökningen gjordes i syfte att fastställa huruvida det föreligger några brister i det sätt företagen redovisar upplysningarna kring det nedskrivningstest som årligen skall utföras. Denna undersökning bestod som ovan redovisats av en årsredovisningsgranskning. Den andra undersökningen utfördes med målet att fastställa vad som kan tänkas vara anledningen till att företagen inte efterlever upplysningskraven. Denna undersökning utfördes med hjälp av intervjuer där vi varit i kontakt med personer som har praktisk erfarenhet av den nya och reviderade IAS 36.

6.1.1 Forskningsfråga I

I och med vår granskning av företagens årsredovisningar fick vi tämligen fort en bild av vilka delpunkter som uppfylldes väl respektive mindre väl. Det stod tidigt klart att företagen långt ifrån skötte de nya kraven på upplysningar exemplariskt. Spridningen företagen emellan var stor och även valet av revisionsbyrå tycks ha spelat en roll i det hela, värt att notera är att företag som förvisso använt sig av samma revisionsbyrå också uppvisade skillnader sinsemellan. Det inflytande revisorn har vid granskningen av årsredovisningen kan därför diskuteras vidare. Ett möjligt utfall av att företagen inte får vidare repressalier, trots deras brister i upplysningarna, kan tänkas vara att några större förbättringar på området inte kommer att ske. Trots de sannolika framsteg som praxis och utökad kunskap på området antas ge, behöver frågan tas upp och debatteras av intresseföreningar för att regleringen skall få bättre effekt.

Sammanfattningsvis ger empirin ett jakande svar på vår första forskningsfråga, företagen brister i de upplysningar som enligt IAS 36 p 134 skall lämnas.

6.1.2 Forskningsfråga II

Studiens andra forskningsfråga är mer komplex och kan diskuteras på ett mer invecklat plan. Den första frågan var mer av en ”antingen eller fråga” där vi kunde konstatera ett visst utfall. Med hjälp av det som framkommit i intervjuerna skall vi här försöka ge svar på studiens andra forskningsfråga.

Anledningen till varför företagen inte efterlever de upplysningskrav som krävs är något oklar. Beroende på vilken sida av problemet man står, antingen som revisor eller som upprättare av årsredovisningen, tycks uppfattningen gå isär kring orsaken. Revisorerna anser att problematiken har sitt ursprung i frågan om öppenhet; att företagen har en ovilja att lämna ut intern information externt. Företagen lämnar restriktiva framtidsprognoser för att konkurrenter inte skall kunna utläsa för mycket information ur årsredovisningen. Redovisningsansvariga menar å andra sidan att man har goda avsikter med hur man upplyser och att man inte försöker undanhålla information. Företagen tittar på varandra för att matcha varandras tillvägagångssätt då de sammanställer sin årsredovisning.

Något som däremot klart framgår av samtliga intervjuer är att en viss grad av okunskap bidrar till bristerna. Okunskapen finns både ute på företagen och hos revisionsbyråerna, varför man får se i alla fall första årsredovisningen som en inkörningsperiod. Samtliga respondenter har uppfattningen att företagen kommer att anpassa sig och arbeta fram rutiner med tidens gång vilket leder till att reglernas efterlevnad successivt kommer att förbättras. Praxis på området kommer så småningom arbetas fram vilket även kan fungera som stöd för de mindre företagen, vilka idag enligt respondenterna tvingas lägga för mycket av sin kraft på att uppfylla de långtgående kraven.

6.2 Studiens teoretiska bidrag

Vi upplever att vi med hjälp av de två empiriska studierna kan ge ett teoretiskt bidrag. Det teoretiska bidraget skulle kunna delas upp i två delar.

6.2.1 Del I

Jönsson (1991) skriver i sin artikel att intresseföreningar, enligt modellen från Streeck & Schmitter, har haft en tillbakadragen roll. Vårt första teoretiska bidrag från studien är att det borde ges ett större utrymme för föreningar i den offentliga debatten för att på så sätt skapa praxis och nya regleringar på området. Enligt Jönsson finns det tre krafter som alla har sin inverkan på redovisningsregleringen. Anledningen till att vi tycker att just intresseföreningar borde få mer inflytande kan motiveras ur ett flertal synvinklar. De behov som marknaden ställer på

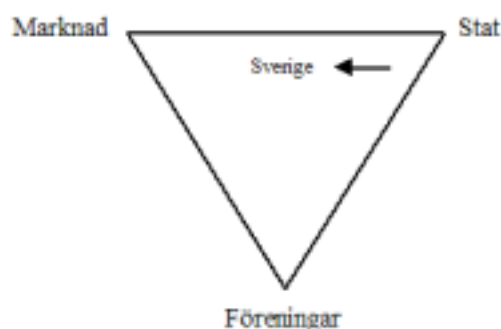
redovisningen kan sägas tillgodoses mer och mer i och med IASB's ökade inblandning i regleringen. Både FASB och IASB inriktar sig mer på att tillgodose investerarnas behov. Marknaden kan dock inte sägas ha någon extensiv praktisk erfarenhet av att arbeta med redovisning utan ställer enbart upp krav på redovisningen utifrån egna behov. Staten försöker å sin sida skapa en så trygg miljö som möjligt för investerarna och har även fått gå in och agera som stabilisator vid finansiella kriser. Sist men inte minst har vi intresseföreningarna vilka består av medlemmar som har eller har haft praktisk erfarenhet av redovisningsarbete. I och med detta kan väl ingen av de föregående intressenterna sägas ha mer praktisk erfarenhet. I syfte att få en kunskapsinriktad och relevant debatt anser vi därför att intresseföreningarna borde få mer utrymme. Detta tror vi är till fördel för samtliga inblandade då dessa personer rimligen bättre kan se verkningar, såväl positiva som negativa, av nyinförda regler. Man torde även vara den part som på bästa sätt kan bistå med de rent tekniska lösningarna på de behov som övriga intressenter har.

Anledningen till att vi ovan använder oss av uttrycket "den offentliga debatten" har att göra med det beteende hos berörda parter som vi anser att en öppen debatt kan locka fram. En öppen och kunskapsinriktad debatt tror vi kan leda fram till ett gemensamt beteende bland företagen och ge en lägstanivå för hur standarder följs. Ett mycket enkelt men väldigt tydligt exempel på de effekter en offentlig debatt kan ha är den tämligen aktuella frågan om politikerna och deras sedan flera år tillbaka obetalda tv-avgifter. Flertalet politiker på högersidan hade försummat sin skyldighet att betala tv-avgift och blev på grund av detta uthängda; detta hade effekten att flertalet individer som också undanhållit sig denna skyldighet genast rusade till Radiotjänst och anmälde sitt tv-innehav. Denna inverkan tror vi att intresseföreningar skulle kunna ha på företagen, man kan bidra till att skapa ett mer unisont beteende och en accepterad praxis.

6.2.2 Del II

Det andra teoretiska bidraget kan sägas bestå i en utveckling av eller komplettering av Streeck & Schmitters modell. Artiklarna av Puxty et al och Jönsson är båda logiska resonemang, men tiderna förändras och vi har en annan empiribas än de hade.

Genom de studier vi gjort kan modellen utvecklas då vi ser att verkligheten har förändrats. Idag har privata intressen ett större inflytande, staten kan fortfarande sägas vara stark men man kan se ett ökat inflytande från exempelvis IASB. Harmoniseringen av redovisningen internationellt visar på att privata intressen, såsom IAS/IFRS, alltmer har fått ökat inflytande och mer att säga till om. Följer man Streeck & Schmitters modell så innebär det att Sverige, som betecknas *corporatism* i modellen, förflyttas från stat och istället närmar sig marknad.

6.3 Reflektioner över studiens slutsatser

Efter att ha färdigställt uppsatsen känner vi oss tillfredställda med att ha valt att göra två undersökningar istället för endast en. Den första delstudien gav oss en uppfattning om problemet medan den andra gav svar på flertalet av de frågor som uppkommit. Dock känns det som att uppsatsen vid sitt färdigställande sammanfattningsvis har lämnat fler frågor än svar efter sig, men att detta snarare beror på att det är ett så pass nytt ämne som undersökts än det faktum att fel metodik använts.

Vad vi eventuellt hade kunnat göra annorlunda är en större studie av de svenska företagen på Börsen, genom att inte bara använda oss koncerner noterade på Large Cap utan även av koncerner på Mid Cap och Small Cap. Antingen kunde vi i detta fall ha valt ett större urval eller studerat samtliga svenska bolag på den Nordiska börsen. Vi tror inte att detta hade gett ett avvikande resultat i den första undersökningen, men vi hade möjligtvis kunnat reducera den statistiska felmarginalen i vår studie.

Vi skulle även ha kunnat göra en mer ingående kvalitativ studie; ställt fler och mer ingående frågor som möjligtvis givit oss en större spridning av svaren vilket troligen hade lett till att vi blivit tvingade att intervjua fler personer i samma men också även i andra positioner. Eventuellt hade vi kunnat få ytterligare en dimension genom att intervjua personer som ligger bakom de nya standarderna.

6.4 Förslag till fortsatt arbete

Under uppsatsens gång har ett antal reflektioner och tankar kring de nya reglerna i IAS 36 dykt upp. När vi satte oss in i ämnet upplevde vi att det existerade ett gap i den litteratur som fanns att finna kring de nya reglerna. De rent tekniska förändringarna har diskuterats men få personer i Sverige har reflekterat över vad förändringen i praktiken innebär för redovisningen. Ett uttalat syfte från IASB' s

sida med införandet av de nya reglerna är att öka harmoniseringen av reglerna på goodwillområdet.

Ett mer harmoniserat regelverk behöver dock inte automatiskt leda till en ökad jämförbarhet företagens redovisning emellan. Jämförbarhet bygger i sin tur på att den information som lämnas är tillförlitlig och relevant. Då de nya reglerna kan sägas ge utrymme för ett visst mått av subjektivitet vid beräkningarna kan detta ställas i förhållande till begreppet tillförlitlighet. Information får, för att kunna klassas som tillförlitlig, enligt IASB inte vara vinklad. Något som den med de nya reglerna alltså riskerar att bli. Ur denna synvinkel skulle alltså jämförbarheten företag emellan inte komma att bli bättre med de nya reglerna då tillförlitligheten inte är tillräckligt hög.

Något annat vi diskuterat är huruvida företagen kan tänkas använda sig av reglerna för att på något sätt gagna egna intressen. Det skulle exempelvis kunna vara så att företag försöker allokera så mycket goodwill man bara kan till relativt säkra kassagenererande enheter för att på så sätt minska risken för att behöva vidta stora nedskrivningar.

En förändring i principen att endast förvärvad goodwill skall tas upp som tillgång kan också urskönjas. Goodwill anses nu vara en tillgång med obestämd livslängd och minskar alltså inte i värde enbart på grund av den tid som går. Då man genom löpande investeringar ständigt förnyar goodwill och på så sätt upprätthåller värdet består goodwillposten av såväl förvärvad som internt upparbetad sådan.

Källförteckning

Årsredovisningar

Large Cap

Assa Abloy
Astra Zeneca
Atlas Copco
Elekta (per den 1 april 2006)
Eniro
Getinge
Industrivärden
JM
Kinnevik
MTG
Nobel Biocare
Nordea
SEB
SHB
Skanska
SKF
Stora Enso
Swedish Match
Telia Sonera
Volvo

Small Cap

Aspiro
Betsson
Cash Guard
Gunnebo Industrier
Semcon

Litteratur

Andersen, Ib (1998) ”*Den uppenbara verkligheten*”, Första upplagan, Studentlitteratur

Belkaoui, Ahmed (1985) ”*Accounting Theory*”, Andra upplagan, Harcourt

Bell, Judith (2000) ”*Introduktion till forskningsmetodik*”, Studentlitteratur

Bryman, Alan (1997) ”*Kvantitet och Kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*”, Studentlitteratur

Bryman Alan, Bell Emma (2005) ”*Företagsekonomiska forskningsmetoder*”, Liber

Glaser, Barney G; Strauss, Anselm L. (1967) ”*The Discovery of Grounded Theory – Strategies for Qualitative Research*”, Aldine Publishing Company

Halvorsen, Knut (1992) ”*Samhällsvetenskaplig metod*”, Studentlitteratur

Hendriksen, Eldon S; Van Breda, Michael F (1991) ”*Accounting Theory*”, Femte upplagan, R. R Donnelly & Sons Company

Kam, Vernon (1990) ”*Accounting Theory*”, Andra upplagan, John Wiley & Sons, Inc.

Lundahl, Ulf; Skärvad, Per-Hugo (1999) ”*Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*”, tredje upplagan, Studentlitteratur

Patel, Runa; Tebelius, Ulla (1987) ”*Grundbok i forskningsmetodik*”, Studentlitteratur

Rienecker, Lotte; Jörgensen Peter Stray (2002) ”*Att skriva en bra uppsats*”, Liber

Seymour, Daniel T. (1992) ”*Marketing Research*”, IHM Förlag

Smith, Dag (2000) ”*Redovisningens språk*”, Studentlitteratur

Strauss, Anselm L; Corbin, Juliet (1990) ”*Basics of Qualitative Research – Grounded Theory Procedures and Techniques*”, SAGE Publications

FAR (2006) ”*Internationell redovisningsstandard i Sverige IFRS/IAS*”, FAR Förlag

Artiklar

Barlev, Benzion; Haddan, Joshua Rene (2003) "Fair Value Accounting and The Management of The Firm" *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 14:4, 2003, pp. 383-415

Cederberg, Olof; Thorell, Per (2005), "IFRS 3 – Företagsförvärv"

Deloitte (2005), "Nya internationella regler för redovisning av företagsförvärv, En guide till IFRS 3"

Flesher, Dale L; Flesher, Tonya K, (1986) "Ivar Kreuger's Contribution to U.S Financial Reporting" *Accounting Review*, vol. 61:3, 1986, pp. 421-434

Gauffin, Björn; Nilsson, Sven-Arne (2006), "Rörelseförvärv enligt IFRS 3: Hur gick det med identifieringen av immateriella tillgångar?" *Balans*, Nr 8-9, 2006, s 40-42

Holmquist, Bengt; Johansson, Åsa (2002), "Finforum 2002" *Balans*, Nr 12, 2002, s 40-41

Jönsson, Sten (1991), "Role making for accounting while the state is watching" *Accounting Organization and Society*, Vol. 16, Nr 5/6, 1991, pp 521-546

McDonnell, John (2005), "IAS 36 Impairment of assets" *Accountancy Ireland* 37:6, 2005, pp 17-18

Persson, Lars-Erik; Hultén, Karin (2006), "Goodwill – ett område som krävt betydande insatser" *Balans*, Nr 6-7, 2006, s 29-32

Streeck, Wolfgang; Schmitter, Philippe C. (1985), "Community, market, state and associations? The prospective contribution of interest governance to social order" *European Sociological Review*, Vol. 1, No.2, 1985, pp. 119-138

Whittington, Geoffrey (2005), "The Adoption of International Accounting Standards in the European Union" *European Accounting Review*, Vol 14, No. 1, 2005, pp. 127-153

Willmott, Hugh. C; Puxty, Anthony G; Robson, Keith; Cooper, David J; Lowe, Anthony E. (1992), "Regulation of accountancy an accountants: A comparative analysis of accounting for research an development in four advanced capitalists countries", *Accounting Auditing & Accountability Journal*, Vol. 5, No. 2, 1992, pp. 32-56

Elektroniska källor

Dagens Industri hemsida:

<http://www.di.se>

20 november 2006

Redovisningsrådets hemsida:

<http://www.redovisningsradet.se/redo-verksam.html>

29 december 2006

Bilaga

Bilaga 1 – Intervjufrågor

Vi har i vår studie granskat hur väl upplysningskraven kring nedskrivningstestet av goodwill uppfylls i årsredovisningarna (2005) hos noterade företag på Large Cap-listan. I vårt urval ingår 20 slumpvis utvalda årsredovisningar och granskningen avser p 134 i IAS 36.

- i) Hur uppfattas redovisningen av goodwill generellt inom Din bransch?*
- ii) Vad är din egen allmänna uppfattning om redovisningen av goodwill?*
- iii) Tycker Du att man kan urskönja någon form av utveckling/trend på området?*

I vår granskning har vi kunnat urskilja klara skillnader i hur väl de noterade företagen uppfyller upplysningskraven i p 134, IAS 36.

- iv) Vad tror Du kan vara anledningen till att företagen skiljer sig åt i hur de upplyser kring nedskrivningsprövningen av goodwill?*
- v) Vad anser Du att följderna blir av att upplysningskraven inte följs?*

Det kan tyckas att revisorn fått en ”otacksam uppgift” i och med införandet av de nya reglerna. Revisorn behöver kontrollera antaganden som använts, allokering av goodwill och värderingen av de kassagenererande enheterna, samt ifrågasätta företagsledningens prognoser och affärsplaner.

- vi) Vilken är Din uppfattning kring revisorernas kompetens på detta område?*

Införandet av IFRS 3 sägs vara ett sätt att *harmonisera* redovisningen internationellt; att jämförbarheten mellan företag i olika länder förbättras.

- vii) Vad anser Du om att nedskrivningspröva goodwill istället för att tillämpa avskrivningar?*

viii) *Anser Du att införandet av de nya reglerna har ökat/kommer att öka tillförlitligheten på företagens årsredovisningar?*

ix) *Anser Du att jämförbarheten företag emellan har ökat/kommer att öka till följd av införandet av de nya reglerna?*

– Internationellt/nationellt

Avslutande fråga

Vi har valt att problematisera införandet av IFRS 3, vad gäller upplysningskraven kring nedskrivningstestet av goodwill.

x) *Ser Du ngt problem i och med de nya reglerna? Har Du några egna tankar kring "problemet", lösningar, nya regleringar eller liknande?*

Tack för Dina svar!